

Viiratsi perepark on avatud! lk 3 / Kohalike omavalitsuste valimised lk 4–6 /
Kandidaatide nimekiri lk 8 / Uus maaelu ja -majanduse poliitika lk 14

Jaan Tõnissoni mälestuskivi avamisele Mursile oli kogunenud suur hulk huvilisi

Viljandi vallas sai alguse EV 100 sünnimuste tähistamine olulise ja piduliku sündmusega Mursil

Pühapäeval, 3. septembri keskpäeval, avati Eesti Vabariigi 100. sünnipäeva puhul Viljandimaal Mursi talu juures mälestuskivi Eesti ajaloo ühele silmapaistvemale poliitikule ja ajalehe Postimees pikaajasele omanikule ning peatoimetajale Jaan Tõnissonile.

Eesti Vabariigi peagi saabuva 100. sünnipäeva puhul Jaan Tõnissoni kodutalus mälestuskivi avamisega klaarisime ära pikalt püsinud auvõla omaaegse suurmehe ees. Tõnissonil oli Eesti riigi loomisel oluline ja kande roll. Seepärast on mul hea meel, et Viljandi Vallavalitsus sai mälestuskivi paika veel enne tema 150. sünniaastapäeva ja riigi 100. sünnipäeva.

Sündmusel osales 145 huvilist, kes oma kohalolekuga avaldasid tunnustust riigimehele.

Mälestuskivi püstitamisel oli ka kasvatuslik eesmärk juhtida Tõnissoni kombel inimeste tähelepanu eestlusele kui väärtusele. Peaasi, et meie ise Eesti iseolemise usume ja oma keele ning kultuuri üle uhkust tunneme. Vaid nii suudame riigi ja rahvana pikalt kesta.

Mälestuskivi avamisele järgnes Kalmetu põhikoolis ajalookonverents “Jaan Tõnisson – eestluse isa”, samas avati näitus “Eesti riigimehed”, mis esialgu jääb Kalmetu kooli ja seejärel on võimalik näitust külastada Viljandi linnas Sakala keskus. Loodan, et nii meie valla kui ka maakonna koolid leiavad võimaluse näitusel läbi viia ajalootund.

Mälestuskivi avamine Viljandimaal Mursi talu teostas sai teoks Viljandi vallavalitsuse, Jaan Tõnissoni Seltsi, Viljandi muuseumi, Tănassilma külaseltsi, Viljandimaa Muinsuskaitse Ühenduse, Kalmetu

Fotod: PEETER ARRO

Kalmetu koolis oli väljas Eesti riigijuhtidele pühendatud näitus

Põhikooli ning Eesti Vabariik 100 toimekonna ühise ettevõtmisena.

Kivi valmistas OÜ Floreas. Sündmuse õnnestumisele aitasid kaasa Viljandi Gümnaasiumi tantsupaarid Kertu Alvre juhendamisel, solist Mariann Õmblus ja Mulgi segakoor. Konverentsil ettekandjatele valmistati tänutäheks kaunid tikitud kinkekotid Tănassilma külaseltsi korraldamisel.

Täna kõiki abilis nri riigi kui valla jaoks olulise sündmuse läbiviimisel.

2018. aastal möödub 100 aastat Eesti Vabariigi loomisest. Sünnipäeva tähistatakse 2017. aasta aprillist 2020. aasta veebruarini. Ettevalmistuste kohta leiab lisainfot www.ev100.ee.

Head peatset algavat Eesti 100 sünnipäeva-aastat meile kõigile! Loo me ju kõik koos iga päev iga oma töö ja teoga meie Eestit!

Austusega **Ene Saar**,
vallavanem

Viljandi Muuseumi direktor Jaak Pihlak ja Kindral Johan Laidoneri Seltsi esimees Trivimi Velliste mälestuskivilt katet eemaldamas

Aeg tänada

Mei inimesed, valla asutused ja head kolleegid vallamajast! Neli aastat ühises vallas on meisse jätnud kindlasti oma jälje. On tulnud kohaneda, ümber õppida ja harjuda, sageli ka ennast tõestada.

Ei ole olnud kerge, kuid oleme kenasti hakkama saanud. Olen uhke, et Viljandi vallas ei ole aega raisatud poliitilistele kemplustele ja tõmblustele nagu paljudes omavalitsustes. On ju meil kõigil üks asi ajada – et elanike need mured, mis sõltuvad omavalitsusest, oleks võimalikult sujuvalt lahendatud.

On olnud üsna palju kordi kui olen tundnud seaduste poolt ülereguleeritust, mis on toonud kaasa sõltumatult meie ametnike tööst mõningaid tagasilööke inimeste ja ettevõtete jaoks. Loomulikult ei saa seaduse täitmises omavalitsuses mööda hiilida. Head ametnikud on need,

kes oskavad inimesele lihtsas keeles ära seletada, miks alati soovitud ei saa ja kuidas lahendada küsimused nii, et need ei jää lahendamata. Head juhid on need, kes oskavad ametnikud kootööle ja selles

suunas mõtlema suunata. Vahel ei ole ratsionaalne mõtlemine, loogiline lahendus ja seadused kooskõlas.

Igatahes on aeg tänada ühe etapi eest elus, mis on läbitud koos teie kõigiga. Tänan selle kogemuse eest ja usun, et see etapp sujuv hoolimata raskustest nii elanike, asutuste kui kolleegide jaoks ootuspäraselt. Õnneks paigalseisu pole olnud.

Uut liitumist ei maksa kellelgi karta. Omavalitsuse ülesanne on korraldada piirkonna elu ja teenuseid ja seda tehakse kindlasti parima tahtega ja teadmistega. Loodan, et saan Viljandi vallale oma 26-aastase omavalitsuskogemusega veel kuidagi ka tulevikus kasuks olla.

Tänades ja meie elanikele head ning vallavalitsusele ja volikogule koostööd edasiminekut soovides!

Ene Saar
vallavanem

Hea vallarahvas!

Kohe on ukse ees järjekordsed omavalitsuste valimised, misjärel hakkab vald seisma silmitsi uue olukorraga ja uute väljakutsetega. Viljandi vald laieneb meiega liituvate valdade võrra ja ka volikogu liikmete arv saab olema suurem. Vastutuse määra saab olema igal tasandil suurem ning meie kõigi elukvaliteet hakkab rohkem sõltuma sellest, keda oleme valinud volikokku.

Meie poolt valitud inimeste otsuste elluviimise taseme määrab aga eelkõige see milline saab olema valla, kui suure organisatsiooni, juhtimiskultuur ning juhtide võimekus. Väikese valla kodune õhkkond, kus valla juht teadis iga pingi asukohta ning tundis sellel istuvat memmekest nime ja nägupidi, jääb kahjuks minevikku. Valla juht ei jõua lihtsalt enam igale poole. See on paratamatus. Seda enam on tähtis, et kogukonna hääl jõuaks läbi teie poolt valitud esindajate,

läbi piirkonnajuhtide ning külaseltside vallamajja.

Heites pilgu möödunud neljale aastale tahaksin eelkõige tänada kõiki, kes sellel perioodil meie valla elu arendasid ja kujundasid. Meelde jääb sõbralik ja väärkas

vallavolikogu, tõine ja asjalik vallavalitsus eesotsas meie väsimatu vallavanemaga. Head kolleegid vallamajas, kes rahvaga suheldes kujundasid meie asutuse nägu ning kõigi valla allasutuse töötajad, kelle igapäevane märkamatu panus väärrib tunnustamist. Nii mõndagi sai valla elus paremaks muudetud ning on ka asju mis jäid järke ootama. Nii nagu möödunud neljal aastal, saab ka ees ootav valitsemisperiood endaga kaasa raamid, kus tegutsemis- ja otsustamisvabadust piirab sõlmitud liitumisleping ning napid eelarvelised võimalused. Mingit suurt imet oodata ei ole. Seda enam tuleb tegutseda targalt, ettenägelikult ning vastutustundlikult.

Soovin selleks kõigile edu. Kõigi panus on oluline ja ainult koos muudame meie valla elu paremaks.

Hellar Mutle
Viljandi Vallavolikogu esimees

Viljandi Vallavolikogu
23.08.2017 otsusega nr 421
algatati Pinska külas katastri-
üksuse 62904:001:1420 detail-
planeeringu koostamine.

Planeeringu peamine eesmärk
on maakasutuse otstarbe
muutmine äri- ja tootmis-
maaks ja ehitusõiguse määra-
mine. Olulise keskkonnamõju-
ga tegevusi ette ei nähta.

Kohalike omavalitsuste valimised toimuvad
15. oktoobril 2017.

Pärast kohalike valimisi moodustub
Viljandi, Tarvastu ja Kolga-Jaani vallast
liitumise teel Viljandi vald.

Loe edasi leheküljelt 4.

Viiratsi perepargis asuvad välitreeningvahendid

Viiratsi perepark avati sümbolsest 20. augustil toimunud perepäeval

Viiratsi perepark on avatud!

Viiratsi kooli taha tiigi kaldale valmis sellel suvel kaua oodatud mänguala, kuhu püstitati eri vanuserühmadele mõeldud mänguatraksioonid ja spordivahendid.

Algselt vaid laste mänguväljakust aluse saanud projektist kasvas töö käigus kogu perele kodu lähedal vaba aja veetmise võimalusi pakkuv Viiratsi perepark. Viljandi vallavalitsuse ehituspeaspetsialisti Anti Rodenbergi sõnul püstitati nelja kuuga eri vanuserühmadele mõeldud mänguatraksioone ja spordivahendeid, laiendati kooli taga olevat parklat, valgustati sõidutee, rajati laululava juurde minev kõnnitee, paigaldati piirdeaedu koos kõigi pinnase-, katendi- ja haljastustöödega. Viiratsi pereparki näol on Viljandi vallas tegemist viimaste aastate suurima investeeringuga avalikuks kasutuseks mõeldud puhkealadesse ning ehituspeaspetsialisti sõnul on pereparki alal piisavalt ruumi, mida saab koos kokonnaga edasi arendada.

Kooli juurde sai koolilaste rõõmuks

suur mängulinnak koos võimlemispuudega. Pisut eemal on pisikeste laste mänguala koos nendele sobivate kiikede ja rongikujulise ronimiskohaga. Paigaldatud on välitreeningvahendid nii noortele kui täiskasvanutele. Viiel spordivahendil saab tugevdada nii jala- kui käelihaseid ning tugevdada üldist vastupidavust. Tartanukatega multifunktsionaalsel spordiväljakul saab harrastada korvpalli, jalgpalli, võrkpalli ja tennist. Asfaltkattega liiklusradadel, mis ümber mänguplatside kulgevad, saavad lapsed turvaliselt jalgratta, tõukeratta, rula, rulluisude või muu sõiduvahendiga sõitmist harjutada.

Viiratsi pereparki ehitustööd teostas osahüing TAVT. Viiratsi pereparki rajamist toetas LEADER maaelu arengu toetuse meetmest projekti "Perepark Viiratsisse – paikkonna elu väärtustamine" kaudu 25 000 euroga. Kogu pereparki rajamisse panustas vald ligi 200 000 eurot.

Kati-Katri Koppel,

Viljandi vallavalitsuse arenguspetsialist

Mulgimaa
Arenduskoda

Teeme Viljandi valla paremaks

Neli aastat on möödunud kiiresti. Igaüks võib ja peab tehtule tagasi vaatama. Kõigil meil on oma väikesed ja suured kohustused ning on hea tunne, kui need on täidetud.

Minul on vähemalt see hea tunne tehtud tööst olemas. Eelmises ajalehes Üheskoos kirjutas lugupeetud Roland Tulik, et paljud volikogu liikmed on enda tegemistest vähe teada andnud. Võtsin seda siis kohustusena endast midagi kirjutada. Viimase nelja aasta jooksul on minu põhitegevus perearstina olnud patsientide vastuvõtmine. Aasta aruande järgi on see arv olnud 7500 patsienti aastas, see on siis lihtsalt arvatades 30 000 viisiti 4 aasta jooksul. Lisaks jälgime Kalmetu kooli ja Viiratsi kooli vaktsineerimisi ja vajadusel peame loenguid. Samuti osalen ma Viljandi Tervisenõukogu ja iganädalaselt Viljandi valla sotsiaalkomisjoni töös ja olen pidanud tasuta loenguid linna koolides. Oleme korraldanud koos Viiratsi Päevakeskusega iga aasta suvel terviselaagreid, kus on osalenud 40–50 inimest. Peale selle iganädalased koolitused ja konverentsid. Nii et tegevusi jätkub.

Mitte see pole problem, mida ja kui palju keegi teeb. Kindlasti teevad kõik midagi vajalikku. Problem on aga selles, et koostöö puudub. Mina olen avatud ja kuulaja, need kes juhivad aga ei räägi või ajavad asju omaette. Sellest on kahju, sest seal on kindlasti palju häid ideid ja mõtteid. Teeme järgmistel aastatel siis rohkem koostööd, et meil kõigil oleks parem siin elada.

Ülle Gurjev

perearst ja volikogu liige

KODUMASINATE REMONT

Helista: **517 9771**

15. oktoober 2017 VALIMISPÄEV!

Kui Sa oled valimispäeval 16-aastane, on Sul õigus valida oma kodukoha valla või linna volikogu!

Kohaliku
omavalitsuse
volikogu
valimine

**Pane
tähele
!!!**

Hääletada saavad kõik vähemalt 16-aastased alaliselt Eestis elavad inimesed.

Millise valla või linna volikogu Sa valida saad, oleneb Sinu elukohaandmetest.

Kui Sa ei ole 30.09 saanud koju või postkasti valija-kaarti, helista oma valda või linna.

Millal ja kuidas saab hääletada?

Eelhääletamine
väljaspool elukohta

Elektrooniline
hääletamine

Eelhääletamine
elukohajärgselt

Hääletamine
elukohajärgses
valimisjaoskonnas

Millise dokumendiga saab hääletada?

ID-kaart

Pass

Juhiluba

Kohalikud valimised 2017

Valimisjaoskonnad

Viljandi vallavolikogu valimisteks moodustatakse Viljandi valla, Kolga-Jaani valla, Tarvastu valla haldusterritooriumil 1 valimisringkonnas 13 valimisjaoskonda, mille piirid on järgmised:

Valimisjaoskond nr 1 (Paistu küla, Aidu küla, Sultsi küla, Kassi küla, Loodi küla, Intsu küla, Hendrikumõisa küla, Holstre küla, Viisuküla, Pirmastu küla, Lolu küla, Luiga küla, Mustapali küla, Pulleritsu küla, Tõmbi küla, Rebase küla) hääletamisruumid asuvad:

1) eelhääletamise esimesel päeval - Holstre Kool, Kooli tee 1, Holstre küla, Viljandi vald, Viljandi maakond;

2) eelhääletamise teisel ja kolmandal päeval ning valimispäeval - Paistu Rahvamaja, Paistu tee 14, Paistu küla, Viljandi vald, Viljandi maakond.

Valimisjaoskond nr 2 (Jämejala küla, Kookla küla, Mustivere küla, Pärsti küla, Savikoti küla, Vanamõisa küla) hääletamisruumid asuvad:

1) eelhääletamise esimesel päeval - Viljandi Haigla, Pärna tee 3, Jämejala küla, Viljandi vald, Viljandi maakond;

2) eelhääletamise teisel ja kolmandal päeval ning valimispäeval - Pärsti mõis, Pärsti küla, Viljandi vald, Viljandi maakond.

Valimisjaoskond nr 3 (Alustre küla, Kiini küla, Kingu küla, Leemeti küla, Matapera küla, Pinska küla, Puiatu küla, Päre küla, Raudna küla, Rihkama küla, Tohvri küla, Tõrreküla, Väike-Kõpu küla) hääletamisruumid asuvad:

1) eelhääletamise esimesel päeval ja valimispäeval - Päre Rahvaraamatukogu, Kannikmäe tee 18, Päre küla, Viljandi vald, Viljandi maakond;

2) eelhääletamise teisel ja kolmandal päeval - Puiatu Seltsimaja, Kooli tee 5/2, Puiatu küla, Viljandi vald, Viljandi maakond.

Valimisjaoskond nr 4 (Ramsi alevik, Heimtali küla, Kiisa küla, Laanekuru küla, Marna küla, Sinialliku küla, Turva küla, Vardi küla) hääletamisruumid asuvad:

1) eelhääletamise esimesel ja teisel päeval - Heimtali Spordihooned, Ridaelamu tee 1, Heimtali küla, Viljandi vald, Viljandi maakond;

2) eelhääletamise kolmandal päeval ja valimispäeval - Ramsi Vaba Aja Keskus, Ramsi tee 5, Ramsi alevik, Viljandi vald, Viljandi maakond.

Valimisjaoskond nr 5 (Aindu küla, Auksi küla, Karula küla, Kokaviidika küla, Moori küla, Peetrimõisa küla, Saarepeedi küla, Taari küla, Tobraselja küla, Tõnis- saare küla, Võistre küla, Vägita küla)

hääletamisruum asub Saarepeedi Rahvamajas, Saarepeedi küla, Viljandi vald, Viljandi maakond.

Valimisjaoskond nr 6 (Viiratsi alevik, Kibeküla, Mäeltküla, Ruudiküla, Vana-Võidu küla, Vardja küla, Vasara küla, Verilaske küla) hääletamisruumid asuvad:

1) eelhääletamise esimesel ja teisel päeval ning valimispäeval - Viiratsi Rahvamaja, Sakala tn 3, Viiratsi alevik, Viljandi vald, Viljandi maakond;

2) eelhääletamise kolmandal päeval - Viljandi Kutseõppekeskus, Vana-Võidu küla, Viljandi vald, Viljandi maakond.

Valimisjaoskond nr 7 (Jõeküla, Kuudeküla, Loime küla, Mähma küla, Rebaste küla, Ridaküla, Saareküla, Surva küla, Tusti küla, Tõnuküla, Tănassilma küla, Uusna küla, Valma küla, Vanavälja küla) hääletamisruumid asuvad:

1) eelhääletamise esimesel päeval - Valma Infopunkt, Valma küla, Viljandi vald, Viljandi maakond;

2) eelhääletamise teisel päeval ja valimispäeval - Uusna Külamaja, Uusna tee 6, Uusna küla, Viljandi vald, Viljandi maakond;

3) eelhääletamise kolmandal päeval - Kalmetu Põhikool, Tănassilma küla, Viljandi vald, Viljandi maakond.

Valimisjaoskond nr 8 (Kaavere küla, Lalsi küla, Leie küla, Lätka küla, Melleski küla, Oiu küla, Otiküla, Vaibla küla) hääletamisruum asub Leie Hoiu- ja Laenuühistu kontorihoones, Leie küla, Kolga-Jaani vald, Viljandi maakond.

Valimisjaoskond nr 9 (Eesnurga küla, Järtsaare küla, Kolga-Jaani alevik, Odiste küla, Oorgu küla, Parika küla, Taganurga küla, Vissuvere küla) hääletamisruum asub Kolga-Jaani vallamajas, Viljandi mnt 6, Kolga-Jaani alevik, Kolga-Jaani vald, Viljandi maakond.

Valimisjaoskond nr 10 (Mustla alevik, Porsa küla, Vanausse küla, Mõnnaste küla, Riuma küla, Västuste küla, Kalbuse küla, Villa küla, Sooviku küla, Koidu küla, Ülensi küla, Vilimeeste küla, Raassilla küla, Metsla küla, Tinnikuru küla, Kuresaare küla) hääletamisruum asub Mustla Rahvamajas, Posti tn 52e, Mustla alevik, Tarvastu vald, Viljandi maakond.

Valimisjaoskond nr 11 (Tarvastu küla, Kivilõppe küla, Soe küla, Unametsa küla, Ämmuste küla, Pikru küla, Jakobimõisa küla) hääletamisruum asub Soe Külamajas, Vipu tn 1, Soe küla, Tarvastu vald, Viljandi maakond.

Valimisjaoskond nr 12 (Järveküla, Suislepa küla, Maltsa küla, Marjamäe küla, Vooru küla, Roosilla küla) hääleta-

AJAJOON:

30. päeval enne valimispäeva koostab Siseministeerium valijate nimekirjad. Elukoha aadressiandmetes pärast valimispäevale eelnevat 30. päeva tehtud muudatusi arvesse ei võeta.

Hiljemalt 20. päeval enne valimis- päeva (25.09.2017) korraldab Siseministeerium valijakaardi koostamise ja saatmise valijale. Valijakaart saadetakse elukohajärgsele aadressile posti teel või elektrooniliselt e-kirjaga eesti. ee aadressile juhul, kui inimene on selleks soovi avaldanud.

Valija, kes hiljemalt 15. päeval (30.09.2017) enne valimispäeva ei ole saanud valijakaarti või kelle andmetes valijakaardil on vigu, võib pöörduda avaldusega valla- või linnasekretäri poole.

05.10. – 08.10.2017 toimub eelhääletamine maakonna valimisjuhi määratud maakonnakeskuse jaoskonnas. Viljandi maakonnas toimub eelhääletamine Viljandi linna valimisjaoskonnas nr 4, Tallinna tn 5, Viljandi. Hääletamine algab kell 12.00 ja lõpeb kell 20.00.

05.10. – 11.10.2017 toimub elektrooniline hääletamine. Hääletamine algab 5. oktoobril kell 9.00 ja kestab ööpäevaringselt kuni 11. oktoobril kell 18.00.

09.10. – 11.10.2017 toimub eelhääletamine kõigis valimisjaoskondades kell 12.00 - 20.00. Toimub ka hääletamine väljaspool elukohajärgset valimisjaoskonda, sealhulgas valija asukohas, kinnipidamiskohas, haiglas ja ööpäevaringses hoolekandeesutuses.

Hiljemalt 14.10.2017 edastatakse hääletamissedelitega ümbrikud ja elektrooniliselt hääletanud valijate nimekirjad jaoskonnakomisjonidele.

15.10.2017, Valimispäev. Hääletamine toimub kell 9.00–20.00. Toimub ka kodus hääletamine.

16.10.2017, hääle teistkordne ütelugemine valla- ja linna valimiskomisjonides.

Valla või linna valimiskomisjon registreerib valitud volikogu liikmed oma otsusega pärast valimispäeva, kui Vabariigi Valimiskomisjonile ja Riigikohtule kaebuste esitamise tähtaeg on möödunud või kui nimetatud kaebuste kohta on tehtud lõplik otsus.

misruum asub Suislepa koolis, Suislepa küla, Tarvastu vald, Viljandi maakond.

Valimisjaoskond nr 13 (Veisjärve küla, Põrga küla, Kannuküla, Anikatsi küla, Muksi küla, Pahuveri küla, Kärstna küla, Tagamõisa küla) hääletamisruum asub Kärstna mõisas, Kärstna küla, Tarvastu vald, Viljandi maakond.

Valdade liitumise korduma kippuvad küsimused

**Vastab ühinemiskomisjoni esimees
KAUPO KASE**

Millal tekib ametlikult uus vald?

Uus Viljandi vald moodustub Viljandi Vallavolikogu valimistulemuste väljakuulutamise päeval. Volikogu uue koosseisu ja tema liikmete volitused algavad ning volikogu eelmise koosseisu ja tema liikmete volitused lõpevad valimistulemuste väljakuulutamise päevast.

Mis osas on loodav Viljandi vald tänaste Kolga-Jaani, Tarvastu ja Viljandi valdade õigusjärglane?

Uus Viljandi vald on liitunud valdade õigusjärglane. Kolga-Jaani ja Tarvastu vallavalitsuse ametiasutuse kõik hallatavad asutused saavad Viljandi Vallavalitsuse ametiasutuse hallatavaks asutuseks. Kolga-Jaani ja Tarvastu vallavalitsuse ametiasutuse tegevus reorganiseeritakse ja lõpetatakse 1. jaanuarist 2018.

Kui kodanikul on vaja vallaga asju ajada (näiteks taotleda ehitusluba, sotsiaaltoetust vms), siis kuhu ta peab pärast 15. oktoobrit pöörduma?

Valla igapäevane töö jätkub samamoodi nagu enne valimisi. Kolga-Jaani piirkonna elanikul tuleb pöörduda Kolga-Jaani vallamajja, Tarvastu piirkonna elanikul Tarvastu vallamajja endise Viljandi valla piirkonna elanikul Viljandi vallamajja. Kõik e-posti aadressid ja veebilehed jäävad esialgu endisel kujul tööle. Selline töökorraldus kestab seni, kuni pole teatavutat teist.

Kuhu tuleb uus vallamaja?

Kesksete administratiivfunktsioonide täitmine toimub uue valla keskuses Viljanadi vallamajas Viljandi linnas. Seni teeninda-

vad vanad vallamajad kodanikke täpselt samamoodi, nagu seda on tehtud siiani. Kokku on lepitud, et Kolga-Jaani ja Mustlasse jäävad teenuskeskused.

Millal ja kuidas asub tööle uus valla juhtkond?

Kõik sõltub sellest, kui kiiresti uus volikogu valib volikogu esimehe ja vallavanema ning kinnitab vallavalitsuse koosseisu. Uue vallavalitsuse kinnitamiseni tegutsevad kõik senised vallavalitsused edasi samamoodi, nagu varem.

Kes saab uue valla volikogu esimeheks ja vallavanemaks?

Seda otsustab uus vallavolikogu.

Kui pärast valimistulemuste väljakuulutamist ei ole enam vanu omavalitsusi juriidiliste isikutena, siis kuidas toimub arveldamine ja eelarvete täitmine?

Eelarved jäävad liitumise aasta lõpuni lahku. Kõik kulud, mis on endiste valdade eelarvetesse kavandatud, tehakse vastava

eelarve kaudu. Liitumisjärgseks aastaks tuleb koostada juba ühine eelarve.

Millal uus vald riigilt ühinemistoetuse (kokku 1 939 000 eurot) kätte saab?

Vald peab esitama taotluse kus on välja toodud kõik kulutused, milleks toetust kasutatakse. Ühinemistoetusest vähemalt üks neljandik kantakse ühinemise käigus moodustunud kohaliku omavalitsuse üksusele üle hiljemalt 2017. aasta lõpuks, pool toetusest 2018. aasta esimesel poolaastal ning ülejäänud summa hiljemalt 2019. aasta esimeses kvartalis. Täiendav toetus 500 000 eurot (üle 11 000 elaniku) kantakse ühinemise käigus moodustunud kohaliku omavalitsuse üksusele üle hiljemalt 2019. aasta esimeses kvartalis.

Mis saab vallavalitsuste ametnikest?

Liituvate omavalitsusüksuste ametiasutuste teenistujad jätkavad teenistust oma endises valdkonnas juhul, kui Viljandi Vallavalitsuse ametiasutuse struktuurist, mille kinnitab uus volikogu, ei tulene teisiti. Viljandi Vallavalitsuse ametiasutuses täidetakse teenistujate vabad ametikohad sisevaliku teel, et tagada info, teadmiste ja oskuste kvaliteet ning selle säilimine ja haldusprotsesside tõrgeteta jätkumine.

Juhul kui ametiasutuse teenistuja, kellele pakutud teenistuskohast ei ole samaaegselt ja ta ei soovi Viljandi Vallavalitsuse ametiasutuses oma teenistussuhet jätkata või kellel tulenevalt Viljandi Vallavalitsuse ametiasutuse struktuurist ei ole võimalik pakkuda teenistuskohast, mis vastab uuel teenistuskohal töötamisel tema haridusele, töökogemusele, teadmistele või oskustele, makstakse koondatavale lisaks seaduses sätestatud täiendavat hüvitist tulenevalt tööstatud ajast kuni kuue kuu põhipalga või töötasu ulatuses.

Eelhääletamine väljaspool elukohajärgset valimisjaoskonda

Väljaspool elukohajärgset valimisjaoskonda korraldavad eelhääletamist:

- 1) valimisjaoskond nr 2;
- 2) valimisjaoskond nr 6;
- 3) valimisjaoskond nr 9;
- 4) valimisjaoskond nr 10.

Eelhääletamise päeval korraldab lisaks eelhääletamisele ainult valija asukohas, kinnipidamiskohas, haiglas ja ööpäevasse hoolekandetasutuses hääletamist:

- 1) valimisjaoskond nr 2;
- 2) valimisjaoskond nr 6;
- 3) valimisjaoskond nr 9;
- 4) valimisjaoskond nr 10.

Valimisjaoskonnad, kus saavad hääletada valijad, kelle elukoha andmed on rahvastikuregistrisse kantud kohaliku omavalitsuse täpsusega, on:

1) valimisjaoskond nr 6, mille hääletamisruumid asuvad eelhääletamise esimesel ja teisel päeval ning valimis-päeval Viiratsi Rahvamajas, Sakala tn 3, Viiratsi alevik, Viljandi vald, Viljandi maakond ja eelhääletamise kolmandal päeval Viljandi Kutseõppekeskuses, Vana-Võidu küla, Viljandi vald, Viljandi maakond, kus saavad hääletada valijad, kelle elukoha aadressiks rahvastikuregistris on Viljandi vald;

2) valimisjaoskond nr 9, mille hääletamisruum asub Kolga-Jaani vallamajas, Viljandi mnt 6, Kolga-Jaani alevik, Kolga-Jaani vald, Viljandi maakond, kus saavad hääletada valijad, kelle elukoha aadressiks rahvastikuregistris on Kolga-Jaani vald;

3) valimisjaoskond nr 10, mille hääletamisruum asub Mustla Rahvamajas, Posti tn 52e, Mustla alevik, Tarvastu vald, Viljandi maakond, kus saavad hääletada valijad, kelle elukoha aadressiks rahvastikuregistris on Tarvastu vald.

VILJANDI VALD. VALIMISRINGKOND NR 1. KANDIDAATIDE KOONDNIMEKIRI

Valimisliit Vabad Vallakodanikud

nr 101 MARGUS JUURIK
nr 102 AVO GRÜNBERG
nr 103 MARGIT KALAMEES
nr 104 TARMO KASUK
nr 105 VELLO KAUP
nr 106 SALME KOPLIKASK
nr 107 MART KIISKÜLA
nr 108 LEMBIT KÜLAOTS
nr 109 JAAN LEPIK
nr 110 ÜLLE LEPIK
nr 111 OLEV LUIK
nr 112 VÄINO LUIK
nr 113 JAAN LUKAS
nr 114 MARKO MIHAILŠIN
nr 115 HELLAR MUTLE
nr 116 TÕNU NAAR
nr 117 LEMBIT OLLI
nr 118 KALEV PEHME
nr 119 AARNE PÄRN
nr 120 MAIT SIIRUS
nr 121 KARIN TAUJAR
nr 122 SIIM UUSNA
nr 123 VÄINO VIIDEBAUM

Erakond Isamaa ja Res Publica Liit

nr 124 ALAR KARU
nr 125 KAUPU KASE
nr 126 ENE SAAR
nr 127 RIVO AREN
nr 128 ANDO ADAMSON
nr 129 OLEG AKOPJAN
nr 130 HARRY ANDRESSON
nr 131 CÄROLYN ANNUS
nr 132 REIN ANTON
nr 133 TARMO ARAK
nr 134 PEETER ARRO
nr 135 AIRI ARUOJA
nr 136 ARTUR GROSSTHAL
nr 137 ANTS JÄNES
nr 138 ANDRUS JÜRGENSON
nr 139 JAANUS KAASIK
nr 140 AIVE KALDRA
nr 141 KALEVI KAUR
nr 142 MARGIT KIRSS
nr 143 LY KIRT
nr 144 ANU KIVI
nr 145 MARIKA KIVISTIK
nr 146 TIIA KLEIN
nr 147 PRIIDU KOSEMAA
nr 148 PIRET KUKK
nr 149 AIVAR KUSTAVUS
nr 150 ZURAB KVARATSHELIJA
nr 151 RAIVO LAIDMA
nr 152 JAAN LEETSAR
nr 153 TIJU-MALL LUTSAR
nr 154 KAJA LÄÄTS
nr 155 JOEL MANDRI
nr 156 ILLE MIRKA
nr 157 LAURI MURDLA
nr 158 DEENA MÄGER
nr 159 PIIA MÄND
nr 160 JAAN MÄTAS
nr 161 KALLE NUKKA
nr 162 KALEV NURK
nr 163 MARE PARIIS

nr 164 PIRET PARM
nr 165 PEETER PEEK
nr 166 ELLEN PIIRAK
nr 167 ANTS RAADIK
nr 168 HEINO RUUS
nr 169 JANEK SANKMANN
nr 170 ARGO SASS
nr 171 KÄLINA SAVKA
nr 172 AIN SIBUL
nr 173 PILLE SIHVER
nr 174 ENE SILLAMAA
nr 175 RAUNO SOO
nr 176 MARET TAMME
nr 177 ROLAND TULIK
nr 178 TARMO TÜRK
nr 179 MATI VALLI
nr 180 KADRI VOLLMANN
nr 181 VIKI ZIEDS

Eesti Reformierakond

nr 182 SULEV KANNIMÄE
nr 183 JARL MÖTSAR
nr 184 LEO AASA
nr 185 KALLE AAVIK
nr 186 MAIT ALLAS
nr 187 TANEL ALLIKSAAR
nr 188 PEETER ERGMA
nr 189 ÜLLE GURJEV
nr 190 MEELIS HUNT
nr 191 ÜLAR IGANDI
nr 192 PEETER ILVES
nr 193 KASPAR JUHKAMSOO
nr 194 MARGUS JÖHVE
nr 195 HEINO JÄRVE
nr 196 VIIVIKI KARV
nr 197 MAARIKA KIISLER
nr 198 VALMO KILK
nr 199 URVE KIMMEL
nr 200 LOIT KIVISTIK
nr 201 OTT KUKK
nr 202 MADIS LAND
nr 203 URVE LOIT
nr 204 JANA MAALMEISTER
nr 205 RAIT MÄRTIN
nr 206 ALLAN ORAS
nr 207 EVELIN PAISTU
nr 208 GERLI PUKK
nr 209 KALEV PÖDER
nr 210 PEETER RAUD
nr 211 VARJE REEDE
nr 212 MAILA RIMMEL
nr 213 RUSTAM ROMANTŠUK
nr 214 ANDRES SAVI
nr 215 RASMUS SILLAMAA
nr 216 MARGUS SUIGUSAAR
nr 217 JAANEK TALISAINEN
nr 218 TIINA TAMBET
nr 219 OLEV USTINOV
nr 220 LIIS VOLBERG

Eesti Konservatiivne Rahvaerakond

nr 221 ÜLO TUVI
nr 222 MEDI MEIKAR
nr 223 VALMAR HAAVA
nr 224 HELGI LIIK
nr 225 ANDO TULVIK
nr 226 LAURI LEESMEND

nr 227 MARTIN KLEIN
nr 228 LEO SAKS
nr 229 AARNE TOOMSALU
nr 230 GUSTAV SINIVÄLI
nr 231 TAIVO KAASIK
nr 232 KERLI TAHKER
nr 233 RÜNNO VEEVO
nr 234 ANDRES KAARMÄE
nr 235 VALTER LUHAÄÄR
nr 236 TAAVET LOMP

Eesti Keskerakond

nr 237 JUHAN JUHKAMSOO
nr 238 SIRJE ALLIK
nr 239 SIRJE PULLISAAR
nr 240 ELVE LILLEMÄGI
nr 241 MARTIN ENN
nr 242 REIN ILVES
nr 243 PAUL ASU
nr 244 RELIKA KULDKEPP
nr 245 AARE MIKK
nr 246 HELJU AASA
nr 247 SULEV KAVAK
nr 248 ENNO AASMÄE
nr 249 JURI JÄRV
nr 250 BIBI OPER
nr 251 AARE HUNT
nr 252 ALEKSANDR SAVELJEV
nr 253 AARE ANTON
nr 254 FEODOR MIHAILOV
nr 255 KALJU RAND
nr 256 EHA LEPA
nr 257 PEETER TUUR
nr 258 VALERI HARRIK
nr 259 SIRLE PIHL
nr 260 HILJA OJAMETS
nr 261 TOOMAS KÄRMAS
nr 262 VIIVE PAJU
nr 263 KATRIN LINKOV
nr 264 HANS RENNIT
nr 265 KALLE AUS
nr 266 TAAVI PEEK

Sotsiaaldemokraatlik Erakond

nr 267 ERICH PALM
nr 268 ANZORI BARKALAJA
nr 269 SIRJE GLÜCK
nr 270 KRISTOFER KÖSS
nr 271 HEINO LAPP
nr 272 MEELI LIK
nr 273 OMAR MELTSA
nr 274 HILSA MOSOLAINEN
nr 275 ENE MÄNNIK
nr 276 ILME NURMSALU
nr 277 MADIS OLM
nr 278 TIIA PARIK
nr 279 AIVAR PIIR
nr 280 NELE RATTAS
nr 281 ANU RAUD
nr 282 ANDI REITEL
nr 283 ÜLAR SAAR
nr 284 ENN SIIMER
nr 285 HENRI VÄRE
nr 286 JUHAN ÄNILANE

Üksikkandidaadid

nr 287 ERIK VALTMÄE

Vallavalitsuse istungitel augustis

• Kuulutati välja riigihange “Elektrienergia ostmise Viljandi valla tarbimis-kohtadele”.

• Kuulutati välja avalik suuline enam-pakkumine kinnistule aadressiga Heina tn 15, Viiratsi alevik.

• Kinnitati Saarepeedi Rahvamaja sotsiaaleluruumide kodukord.

• Kuulutati välja hange nimetusega “Võlgnevuste kohtuvälise sissenõudmis-teenuse kontsessioon”.

• Kinnitati enampakkumise tulemused ja võõrandati sõiduk Opel Zafira Tourer hinnaga 7000, 00 eurot.

• Kinnitati Tănassilma Raamatukogu lahtiolekuajad alates 01.09.2017: E kell 9.00-17.00; T kell 12.00-19.00; K, N kell 9.00-18.00; R kell 9.00-16.00.

• Tunnistati riigihange “Elektrienergia ostmise Viljandi valla tarbimiskohtadele” edukaks pakkumuseks Eesti Energia Akt-siaselts pakkumus kui kõige madalama maksumusega pakkumus ilma käibemak-suta 0,20 EUR/MWh.

• Kinnitati kinnistu aadressiga Hei-na tn 15, Viiratsi alevik hoonestusõigu-se võõrandamiseks korraldatud suulise enampakkumise tulemused.

• Tunnistati lihtsanke “Võlgnevuste kohtuvälise sissenõudmis-teenuse kontsessioon” edukaks pakkumuseks Lindorff Eesti AS pakkumus.

• Eraldati Viljandi valla eelarvest mittetulunduslikuks tegevuseks toetust: mittetulundusühingule Valma Külaselts 100,00 eurot Eesti külade Maapäeva raames Harjumaa delegatsiooni vastu-võtukuludeks; mittetulundusühingule Heimtali Mõisakooli Selts 100,00 eurot Eesti külade Maapäeva raames Raplamaa delegatsiooni vastuvõtukuludeks;

mittetulundusühingule Puiatu Hari-dusselts 400,00 eurot 7 avariiväljapääsu valgusti väljavahetamiseks; mittetulun-dusühingule Sillad 300,00 eurot seitsme Viljandi valla õpilase osavõtukuludeks Rumeenias toimuval folkloorifestivalil; mittetulundusühingule Tănassilma Küla-

selts 596,00 eurot Jaan Tõnissoni mäles-tuskivi avamissündmuse korraldamiseks; mittetulundusühingule Holstre Pere Selts 966,13 eurot Holstre külla kiirustabloo soetamiseks ja paigaldamiseks; mittetu-lundusühingule Heimtali Muuseumi Sõp-rade Selts 1205,00 eurot endise Heimtali vallamaja katuse rekonstrueerimiseks.

• Maksti ranitsatoetust Viljandi valla eelarvest kogusummas 3650 eurot.

Augustikuu volikogus

• Kinnitati Viljandi valla ühisvee-värgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2017–2028.

• Algatati detailplaneeringu koostamine Pinska külas katastri-üksusel 62904.001:1420.

Adven investeerib katlamajade uuendamisse 1,1 miljonit eurot

Energiaettevõtte Adven koos Keskkon-nainvesteeringute Keskusega inves-teerib Viljandimaal Viiratsi aleviku uue katlamaja ja soojustorustiku ehitamisse ligi 800 000 eurot ning Jõgevamaal Adaveres kaasaegse katlamaja rajamiseks 350 000 eurot. Uuendustöödega paraneb kokku ligi 1800 inimese ja ettevõtte kaug-kütte varustuskindlus.

Adaveres aitab uue katlamaja ehitami-ne ära hoida ligi 30 protsendilise hinna-tõusu sest amortiseerunud tootmis-sead-metega jätkamine, tähendaks edaspidi põlevkiviõlil soojuse tootmist, mis on puitkütustest ligi kolmandiku võrra ku-lukum. Viiratsisse kaasaegse biokütuste katlamaja ja ligi 1100 meetri soojusto-rustiku välja vahetamine tähendab ma-japidamistele ja ettevõtetele vähemalt 10-protsendilist hinnalangust.

“Kaugküttekulud on eriti maapiirkon-nas igale kodule ja ettevõttele olulised väljaminekud, mistõttu on eriti hea meel, et tänu investeeringutele saame pikas ajaks tagada sama hinnataseme või hinda isegi langetada,” selgitas Adven Eesti in-vesteeringute ja arenduse valdkonna juht Priit Tiit Keskkonnainvesteeringute Kes-kuse toetusmeetme olulisust. “Võib isegi öelda, et stabiilselt säästlikud kaugkütte kulud tõstavad piirkonna konkurentsivõimet sest annab ettevõtjatele kindla seljataguse ja võimaluse mõelda teistele arendustele.”

Viiratsi ja Adavere uutes kateldes on võimalik kasutada puiduhaket ja

erinevaid puidutööstuse jääke aga ka tükiturvast, mis tagab mõlema piirkon-na kodudele ja ettevõtetele pikaajalise hinnastabiilsuse. Erinevalt põlevkiviõli katlast Adaveres ja Viiratsi gaasikatlast, mis jäävad alles talviste tipukoormuste katmiseks, ei maksustata puitu aktsiisiga.

“Uus keskkonnasõbralik ja efektiivne puiduhakke katlamaja on alevikule väga oluline investeering sest just kõrged elu-asemekulud on tihti takistuseks uute ini-meste piirkonda meelitamisel,” selgitas Viljandi vallavanem keskkütte tähtsust piirkonnas. “Arvestades küttehinna oo-datavat langust loodame ka Viiratsi kor-teriturule uusi väljavaateid.”

Adaveres ehitavad 40 aastat vana katlamaja asemele kaasaegse katlamaja riigihankes parima pakkumise esitanud Rapla Metall OÜ ja AS Tamult. Viiratsi katlamaja ehitushanke võitis ICP Solu-tions OÜ. Vastavalt lepingule lõpetatakse katlamajade ehitustööd Adaveres ja Viiratsis 2018. aasta kevadel. Viiratsi uue soojustorustiku ehitamine on planeeritud 2019. aasta küttehooja vahelisse aega.

Adven on üks Eesti suurimaid soojuse tootjaid, mis tegutseb kaheksateistkü-m-nes kaugküttepiirkonnas üle Eesti. Ette-võtte pakub energialahendusi tööstus- ja teenindussektoris, varustab soojusega era- ja ärikliente ning tegeleb maagaasi jaotamise ja müügiga. Ettevõttes töötab 75 inimest.

Kaarel Kutti

Adven Eesti infojuht

3. Viljandi valla mälumängu
V etapp toimub

kolmapäeval, 11. oktoobril kell 19.00

Viiratsi kooli saalis

Ootan kõiki võistkondi mängu
jätkama!

ARVUTID & PRINTERID

ARVUTITE PARANDUS

MÜÜK, REMONT, HOOLDUS

Tel: 58 122 102

E-post: arvuti@parandus.ee

PRINTERITE PARANDUS

MÜÜK, REMONT, HOOLDUS

Tel: 53 835 121

E-post: printeri@parandus.ee

Töökoda asub Viljandi Vallas, Pinska

WWW . PARANDUS . EE

Päästeamet: küttehooajaks peavad korstnad ja lõõrid puhtad olema

Tuleohutuse seaduse järgi tuleb kütteseadme korstnat ja lõõre igal aastal vähemalt korra puhastada. Kuid tihedama kasutamise korral tuleb neid ka tihedamini puhastada. Tähtis, et lõõrid oleks puhtad ning sellega välditud tahmapõlengute tekkimine. Eramajade korstnaid ja lõõre tohib ise puhkida, kuid kord 5 aasta jooksul peab seda tegema kutsetunnistusega korstnapühkija. Kortermajade ja ridaelamute korstnaid peab igal aastal hooldama korstnapühkija. Ametimees puhastab ja vaatab kütteseadmed üle, teeb parandust vajavate vigade kohta ettekirjutused ning väljastab tehtud tööde kohta akti.

Kel aga korstnapühkija juba käinud ja lõõrid puhtaks tehtud, sellele mõned soovitusel. Kui küttekollet ei ole pikemat aega kasutatud, ärge laduge esimesel kütmisel ahju- või pliidikollet pilgini puud täis. Esialgu pange väike kogus pilpaid või paberit, et küttekolde käigud ja korsten üles soojendada. Nii tagate, et esimesel kütmisel ahi suitsu sisse ei aja. Ja veel, küttekollete siibritel on kaks asendit, kas kinni või lahti ning kütmise ajal siibrit poolkinni hoida ei tohi. Tõmbe takistamine põhjustab ebataielikku põlemist, mille tagajärjel kulub sooja saamiseks rohkem küttematerjali ja lõõrid tahmuvad kiiremini. Sama tagajärg on kütmisel märgade puudega.

Marek Kiik

Lõuna päästekeskuse
kommunikatsioonijuht

Mulgimaa Peremäng 2017

Viljandimaa Arenduskeskus koos Mulgimaa ühenduste ja ettevõtjatega viis sellel suvel juba kolmandat korda läbi Mulgimaa Peremängu 19. augustil.

Selle aastane mängupäev oli mitmekesine, tihe, lõbus, põnev, kaasahaarav ning nii palav kui tormine. Külalastatavaid punkte oli seekord 11 ja neid oli igas Mulgimaa kihelkonnas.

Saime teada kuidas valmistada mulgi korpi ning mulgi putru ja samas ka põhjuse, miks mulk sööb üldse mulgi putru. Mulgi rahvariided selga panna oli uhke tunne ning jala- ja pearäti sidumine peaks nüüd mängijatel selge olema. Teadmine, et mulk on tark ja visa ning oskab ära kasutada kõike, mida loodus talle pakub, sai nii mitmeski punktis selgemaks. No ja päsmari ning kaelkooguga me ka enam hätta ei jää ja teame, mis tööd nendega teha saab.

Mängijate tagasiside oli positiivne. Nad kiitsid mulke ja nende külalislahkust – igapäevaselt ei satu nendesse huvitavatesse kohtadesse ja ei kuule põnevaid lugusid nii Mulgimaa ajaloost kui tänapäevast. Kinnitust sai ka fakt, et mulk on kokkuhoidev aga pigem siis kogukonnas suhtes – mulk oskab oma küla, sõpru koos hoida ja nendega vahvaid ettevõtmisi koos korraldada.

Seda päeva nautisid ka mängupunktide eestvedajad ise. Nad töid välja, et huvilisi oli piisavalt, igas punktis käis 25 – 30 inimest. Nii sai iga seltskonnaga

tegeleda individuaalselt – suhelda, arutada ja vastata erinevatele küsimustele. Alati oli seltskonnas lapsi, kellele oli ka igas punktis tegevusi ning nalja ja naeru oli palju kuulda. Päeva lõpuks jõudis kohale äike ja torm ning Helme Koduloomuuseumisse jäänud mängijad jäid sinna tormivarju ning eriti põnev oli, et ringi sai käia küünlavalgel.

Usun, et päeva lõpuks sai nii mõnigi osaleja kätte tunde “Ah selline see mulk siis ongi...” ja see ongi kõige parem tulemus.

Järgmisel aastal toimub Mulgimaa Peremäng 18. augustil. Uued mängupunktid võivad juba nüüd endast teada anda ja mängijad selle päeva kalendrisse kirja panna.

Tunne enne esiennest, perän tõisi (Helme)

Mängu eestvedaja

Jaanika Toome

Viljandimaa Arenduskeskus

Kodanikeühenduste konsultant

mob: 5788 0245

jaanika.toome@viljandimaa.ee

Viiratsi lasteaia uued töötajad

Minu nimi on Airika Nõulik. Asusin tööle õpetaja-abina vahvas rühmas Mikud-Mannid alates augustikuust.

Olen ema oma kaheaastasele pojale. Varasem kokkupuude lasteaia tööga sai alguse juba aastal 2012, eelnevalt olen töötanud nii lasteaia õpetaja kui ka õpetaja-abi ametikohal.

Naudin iga oma tööpäeva abistavate kolleegidega ja imetoredate lastega.

Minu nimi on Liisa Sähka. Olen lõpetanud Tallinna Ülikooli lasteaia õpetaja erialal. Õpetajatööd alustasin Peetri Lasteaed-Põhikoolis novembris 2012. Nüüdseks olen tagasi kolinud oma sünnilinnas Viljandisse ning naudin töötamist Rüblikus alates veebruarist. Amet on väga südamelähedane ning õpetajaks saamise soov oli juba lasteaias oma õpetaja eeskujul.

Rõõm on areneda ja õppida koos lastega, sest nende loovus ja kujutlusvõime on piiritu – see viib ennastki fantaasia maailma uitama.

**Kas sinu
kinnistul on
maavara?**

Uuri järgi:

Geoaudit
www.geoloogia.ee

Eluõppepäevad Kihu talus

Ramsi Noortetuba viis 24.–25. augustil Kõpu vallas läbi nutiseadmevabad Eluõppepäevad. Üheks sündmuse eesmärgiks oli pakkuda eluks vajalikke teadmisi ning kogemusi. Lisaks oli plaanis kummutada ebareaalseid arusaamu, mis tekivad interneti kasutades. Nt Facebookis postitatud fotode ja videode põhjal võib noor järeldada, et igapäevane elu koosneb puhkusreisidest, glamuursetest pidudest, restorani toitudest ja muust lõbusast. Ent igapäevaelu on sootuks midagi muud. Teemat aitas noortele mõistetavaks teha külaline, kes rääkis enda varasemast elust mõnuainete sõltlasena. Noored said teada, kuidas valedesse seltskondadesse sattumine elu mõjutab ning milliseid eluterveid võimalusi on pingete maandamiseks.

Väljasõidu alguses suundusid noored poodi, kust valisid välja toiduained, millest hiljem tuli ise toit valmistada. Järgnes bussisõit, mille jooksul koguti kokku kõik nutiseadmed. Teada on, et nii mõnedki noored ei soovinud Eluõppepäevadel osaleda, kuna polnud nõus loobuma nutiseadmest.

Sõitsime Soomaale Öördi järve äärde matkale, kus noored õppisid tundma loodust. Tutvuti matkaraja ääres kasvavate seente, marjade ja muude taimedega. Järgnes loodusteemaline viktoriin.

Edasi suundusime Kihu tallu, kus noo-

Tõrvikumatk Kihu talus

red olid kolmel eelneval päeval käinud juba ettevalmistustööd tegemas. Majast oli välja viidud vana ja üleliigne mööbel. Selle lahtivõtmise käigus oli õpitud kasutama nii kruvikeerajat kui akutrelli. Ka toiduvalmistamise ja lõkke tegemise eest olid hoolitsenud noored ise. Korralikult oli ette valmistatud lõkkeplats.

Sündmuse käigus dekoreeriti magamistuba valgete linadega ning õhtuse külalise jaoks valmis küünaldega kaunistatud puhketuba.

Sündmuse jooksul õpiti läbi mangu-liste olukordade õppima meeskonnatööd ja mõisteti, et kõik meie elus pole nii nagu tundub. Sündmuse meeldejäädavaks osaks oli hilisõhtune matk tõrvikute valgusel. Väljasõidu programmi aitas koostada Ramsi Noortetuba noorte grupp, keda kutsutakse "korraldajateks". Suured tänud Teile!

Ester Valk

Ramsi Noortekeskuse noorsootöötaja

Rhadon, juuli 2017

Hea lauluühiline, tule laulma Mulgi segakoori!

Koor on tegutsenud kolm aastat, koosseisus on lauljaid Viljandi-, Valga- ja Pärnumaalt. Esinemisi on olnud ja tuleb ka edaspidi nii siin kui sealpool Eesti piiri. Meelt aitavad lahutada laululaagrid ja ühised koosviibimised. Uued liikmed (eriti mehed) on oodatud meie sõbralikku ja nooruslikku lauluperre! Kui oled huvitatud, kirjuta hiljemalt 25.septembriks: saarmadli@gmail.com

Võimlemistund uues avaras saalis

Tarkusepäev Tarukeses

“Igal lapsel on ju vaja oma pesapuud, päiksekiiri, naerukaja, laulusuud...”

Nii kõlas Ramsi lasteaia 1. septembri pidulikul aktusel õpetajate ter- vituslaul oma maja mudilastele. Sügislilled ja punavais kobarais pihlakad kaunistustena meeleolu loomas, esita- sid särasilmased päevakangelased omalt poolt rõõmsaid laule ja teemakohaseid luuletusi. Mis sellest, et mõnigi silmapaar ümbruse uudistamise kõrval suu lukku unustas, südames elasid kõik kaasa. Lii- kumisõpetaja Laanal täitus 1. septembril 35 ja muusikaõpetaja Enel 5 tööaastat Tar- keses. Õnnitlused, lilled ja tänusõnad neile tehtud töö eest! Selles uhkes saalis esimest korda olles, esinedes ja kuula- tes, mõtlesid kindlasti paljud väikesed ja suured sellele, et meil tõesti on kõik uus septembrikuus. Meie armas uus maja – päikeseküllane, soe ja avar!

Kuigi maja ümber tehakse veel haljas- tust ja värskelt asfalteeritud liiklusväljak ootab värvi, kihab maja juba nagu tõeli- ne mesitaru. Ametlik avamine seisab veel ees, kuid 1. augustist 2017 on maja laste- le avatud. Täna on meie nimekirjas juba 70 mudilast. Personali kuulub 21 inimest.

Tõeline mudilaste magnet on ujula, nagu ka juuresolevatelt pildidelt näha. Rõõmu sai hinge nii palju et tahame seda jagada heade sõpradega – lahtiste uste päev huvilistele on juba plaanis. Jälgige reklaami!

Kohtumisteni!

Artikli koostasid ja pildid pildistasid
Edi, Sirje ja Maret

Ujumise tundi tulevad kõik rõõmuga!

On tore jälle koos olla!

Kihnu saar

(Algus augustikuu numbris)

Lennuk kukil

Kustutasin parasjagu joogijanu, kui korraga kuulsin kusagil väikelennuki müra. Järsku sain löögi vasakule õlale, kann lendas käest ning ise prantsatasin kõhuli maha. Mulle oli lennanud selga väikelennuk JAK-2, kaks piirivalve kõrgemat ohvitseri sees, kes olid Kihnu pulma kutsumatud ja tahtsid otse peoõue maanduda. Teised keegi kannatada ei saanud, kuna olid näoga maanduva lennumasinaga poole ning jõudsid eemale hüpata.

See lennukilööki ei olnud muidugi kihnlaste organiseeritud, kuid sealte edasi olid nad minu vastu saatanlikud ja alatud kaabakad. Loomulikult mitte kõik, põhiliselt 16–30-aastased mehed.

Järsku löödi mind selja tagant millegagi pähe ja rohkem ma enam midagi ei mäletanud. See juhtus umbes kella kuue paiku õhtupoolikul ja ärkasin vast alles 8–9 tunni pärast. Pea oli segi ja kõht tühi, sest mingit toitu ei olnud ma ju juba eelmise päeva hommikust saati söönud.

Nägin, et olin tolmune ja riided olid räsitud seljas ning sisenesis pulmamaja! Õues lamasid ümberringi kas täiesti oimetuks joonud või poolpurjus mehed ja tüdrukud askeldasid nende ümber.

Toas istusin laua taha, kus molutasid veel mõned mehepojad. Lauad olid sööki ja jooki täis. Ümberkukkunud lillevaasid lisasid omapära. Võtsin taldrikule midagi süüa, kuid ei jõudnudki veel pihta hakata, kui üks vastas istunud meestest haaras puukulbi, ammutas sellega suurest savikausist sulavõid ning kukkus seda mulle suhu toppima. Hoiatasin teda, et jätku järele, aga see talle ei mõjunud. Siis võtsin ma selle suure savist võikausi ja löin selle talle täie jõuga pähe. Kauss muidugi purunes ja mees ujus võis.

Panin majast kohe jooksu Kirikumõisa suunas, kus oli minu elukoht. Sain umbes kilomeetri jagu elukoht, loomulikult olin palja jalu, kui tundsin, et hingamine muutus väga raskeks. Olin jooksnud Nõukogude Partisani nimelise kolhoosi suurde veel kasvavasse rukkipoole. Hiljem mõistsin, et see mu elu ehk päästiski. Tegin seal sik-sakke ning langesin lõpuks maha. Kuulsin veel vaid maa kaudu teed mööda sõitvate mootorrataste müra ja uinusin.

Ärkasin linnulaulu peale. Hingata oli valus. Vaatasin end üle. Rinnakorv oli puruks taotud, nahk rullis, verest ja porist praagatanud. Sain kohe aru, et mind oli jalgadega pekstud. Käelt oli varastatud kell, mis oli mu vanemate kingitus mulle keskkooli lõpetamise puhul.

Tõusin vaevu-vaevu püsti ja hiilisin metsa äärde, kus polnud teed ning liikusin Kirikumõisa suunas. Umbes tunni keel hiljem jõudsin kohale, oli varajane

hommik. Majas elas veel kaks mandri tüdrukut. Nad ütlesid, et mind oli mootorratastega otsimas käidud ning lubasid ära tappa, kui kätte saavad.

Kuna ühest kõrvalisest ruumist sai redeliga pööningule, siis ronisin sinna. Ka redel ulatati mulle üles ja panin luugi kinni. Tüdrukud tõid Kihnu apteegist mulle vesiniüklipendit, rivanooli, aspiriini, streptotsiidisalvi, sidet ja muid asju ning palusid apteekrit, et ta sellest kellelegi ei räägiks.

Hiljem kuulsin, et Kihnu tüdrukud rääkisid mandri omadele, et kui teadvuseta põõsa all lamasin, käinud üks mees mind mitu korda uurimas, kas ma ikka surnud olen ja võtnud isegi pussi välja, et vaja veel läbi torgata. Kihnu tüdrukud siis kinnitanud talle, et see mees on ammu teises ilmas ja miilitsadki juba Pärnust saarele teel, et tapjad kinni pidada.

Ravi

Nõnda möödus kaks-kolm nädalat. Käisin öösiti redelit pidi all väljas, päeval aga lebasin ja ravisin end pööningul, kuhu tüdrukud mulle aseme sättisid ja süüa tõid. Sedasi ma siis paranesin ja puhkasin ning mõtlesin, kuidas saarelt minema saada.

Kihnust oli võimalik lahkuda vaid kolmel viisil – Pärnust käiva lennukiga, kala-laevaga või Pootsist tuleva postipaadiga. Kahe viimase peal oli aga alati ka Kihnu mehi. Kuid lennukiga sõitsid tavaliselt naised, sest seal alkoholi tarvitada ei lubatud. Pealegi tuldi õhtupoolse lennuga mandrilt saarele ja viimane lend tagasi Pärnusse toimus sageli peaaegu tühja lennukiga.

Põgenemine

Nõnda ma siis haudusingi põgenemisplaani. Olin võtnud vastu otsuse, et lahkuda saab vaid õhtupoolse viimase lennuga. Ühel päeval andsin oma kohvi ja muud isiklikud asjad mandri tüdrukutele ning palusin neil need kunagi järgi tuua, kui nemad saarelt lahkuvad. Pidin ju minema käd tasku, et mitte jätta muljet nagu põgeneksin.

Panin sandaletid jalga, keerasin dressipükste säared üles, tõmbasin sonimütsi silmini pähe, võtsin Kirikumõisa aia äärest ühe jalgratta ja alustasin sõitu lennuvälja suunas, kuhu oli umbes 4–5 km.

Kauplustest möödudes peatas mind üks kihnlane, kelle pundis veel 6–7 joodikut õlut rüüpasid. "Oo, näe, kadunud mees ka elus!" kõlas minu suunas. Üks nendest tuli kohe mulle õlut pakkuma. Üldse mitte sõjaka välimusega. Samal ajal haaras teine aias teiba järele, et sellega mind tabada. Samast aias haarasin ka mina lati ja virutasin sellega talle otse pähe.

Nüüd tuli anda jalgadele valu, sest jalgratas jäi nende valdusse. Kuna sandaalid segasid jooksmist, siis viskasin need jalast ära. Sain juba lennuvälja lähetele, kui nägin, et lennuk tahtis hakata

ruulima, et lendu tõusta. Mootor käis ja trepp oli üles tõsetud ning uks suletud. Jooksin nii kiiresti, kui veel üldse jaksasin ja jõudsin lennukini. Siis tundsid piloodid mind ära, et olin ju see mees, kes neile angerjat tõi. Lendurid avasid uuesti ukse, treppi enam alla ei lastud ja üks lenduritest sikutas mind turjast ning tõmbas sisse ja sulges uuesti ukse. Olin lennukis!

Tagaajajad jõudsid siis ka lennuväljale ning kukkusid lennukit tiivast sikutama. Piloot avas kokpiti akna ja karjus, et kui ära ei lõpeta, siis keerab tiiviku peale. Seejärel keeras lennumasin äkki tõusuraja suunas ja rebis kiirelt maast lahti. Minu palve lenduritele oli teha veel üks ring saare kohal, et pättidele näidata oma parema käe rusikat. Ja siis lendasime Pärnusse.

Tagasi koju

Kuna Pärnu reisilennuväljal oli remondis, siis maandusime sõjaväe lennuväljal. Seal anti mulle süüa, mängisime ping-pongi ja piljardit. Mulle leiti püksid, särk ja kingad ning jäeti sinna ööbima. Järgmisel hommikul toodi mind Viljandisse. Vaid sonimüts oli mulle alles jäänud ja hakkasin siis linnast vaikselt koju tulema. Jäin ühes bussipeatuses ootama, kuni üks juht võttis mind peale ja Uusnasse ära tõi.

Vahepeal oldi mind aga kodus taga otsimas käidud Viljandi rajooni sõjakomisariaadi töötajate poolt kui Nõukogude Armeest kõrvalle hoidjat. Siis tuligi minna sõjaväkke.

Epiloog

Umbes 4–5 aastat hiljem kõndisin parasjagu Tallinnas Harju tänaval, kui mulle tulid vastu need samad lendurid, kes mind viimase reisiga Kihnust ära tõid. Pidasin nad kinni ja küsisin, et kas nad ei viiks mind veel korra saarele. Ma oleksin võtnud oma kamraadid kaasa, umbes 6–7 meest, et karistada neid kaabakaid, kes mind põhjusega ründasid ja tappa tahtsid.

Meeskond oligi juba koos, ostsin isegi kõik piletid kokkulepitud päevaks lennule ära, kuid minu kaaslastel olid selleks ajaks juba ära ehmatanud. Paar meest olid purjus, kellega kuskile niimoodi minna ei saanud ja siis oli veel paar meest, kes kartsid, et kui KGB asjast teada saab, saadetakse kuskile kaugele Vorkuta laagrisse istuma. Kuna ebakindla kontingendiga luurele ei minda, siis sellega oli operatsioon "Kihnu" lõppenud, kandsin kulud korstnasse ja nende sõpradega enam ei lävinud.

Siit ehk õpetus, et kui teid kuskile ootamatult kutsutakse, siis tasub alati järele mõelda, kas see ikka õige asi on ja kas ehk hoopis löksu ei meelitata. Üks larmav karakavend on tihti peale sada korda ausam, kui mõni vaikne libekeelne lurjus, kes sedasi hinge poeb.

Ilmar Kikas
Adoni

Epiloog, 48 aastat hiljem...

Alles 2009. aastal õnnestus taas Kihnu saart külastada oma laste ja kaheaastase tütretütrega. Elu saarel oli muutunud kirjeldamatult. Endisest rikkusest, mida saarel 48 aastat tagasi nägin, ei olnud enam väga midagi alles jäänud. Ei olnud enam neid hooneid, kus töötas kalakombinaat ja iga päev sadade tonnide viisi kala välja saadeti. Ei näinud ühtegi kaluripaati ega kalurit. Ära oli lõhutud elektrijaam, külmhooned. Nende asemel oli vaid üks väike putka, kus üks tüdruk soovijatele jalgrattaid laenutas. Kihnus valitsenud vaesuspiilt süvendas veel keset saart asunud kirbuturg, kus naised-lapsed kaltse müüsid.

Läksime mööda liivast teed Kirikumõisa suunas, et näha neid kohti, mis minuga Kihnus elades seotud olid. Kirikumõis oli juba 1966. aastal maha põlenud ja ka 1959. aastal lõplikult valminud rahvamaja oli 1999. aastal tuleroaks läinud. Külastasime ka Kihnu muuseumi, mis on vanas koolimajas ja kus on ka kõige kuulsama kihnlase, Kihnu Jõnni, vahakuju. Seal palusin muuseumi töötajal vastata ausalt minu paarile küsimusele, et kas Kihnu tüdrukud ja naised kannavad kõrdi all aluspesu ja sain vastuseks, et ei kanna ning kas ta oli ehk kuulnud sellist lugu, et kunagi üks väike lennuk ühele mehele selga lendas. Sellele sain vastuseks, et ta oli küll antud juhtumist kuulnud, aga ei teadnud nimetada kedagi, kes seda veel mäletaks. Hakkasime siis selles suunas liikuma, et vaadata kohta, kus see minuga juhtunud lennuõnnetus aset leidis, aga mõne kilomeetri järel algas äkiline äikesevihm, mis muutis edasiminekku võimatuks ning tuli leida varju.

Järgmisel päeval võtsime hoopis suuna Kihnu tuletorni peale, mis oli 1864. aastal Inglismaalt osadena toodud ning Kihnus uuesti kokku monteeritud ja mida Nõukogude ajal mul külastada ei õnnestunud. Õudus aga algas majaka juurest tagasi sadama suunas liikumisega. Väimees Meelis lükkas lapsekäru, mille rattad tahtsid kuuma juulipäikese käes sulanud asfaldi külge kinni kittida ja mis samuti tahtis kingatallad alt ära kiskuda.

Majade katused, mis tee äärde jäid, olid ehitatud kiiskavast plekist, kus varem laastu- või sindlikatus oli olnud. Piirdeaiad aga erivärvi plastikplaatidega lapitud. Mitmelt poolt sai küsitud kala järgi, kuid selle peale vaadati meid veidrate nägudega ja vastati, et kala siit küll enam niisama naljalt ei leia. Kõik käib vahendajate kaudu.

Pärast nelja-viie tunnist asfaldisuplust jõudsime napilt praami peale. Ainus, mis väga hea mulje jättis, oli tänapäevasele korda tehtud sadam ja viisakas praam. Ka õnnestus saarelt kaasa tuua 9 kadakataime, mis kohapeal said kella järgi ära märgitud, et need hiljem kodus ikka kasvama läheksid.

Kihnu lennuväljal enne lendu suvel 1961. Lennuk AN-12, mille II piloodi toolis lendasin Kihnu ja Viljandi vahet ja millega 3 auringi Adoni kohal tegin. Sama lennuk päästis ka mu elu augustis 1961. Kohver minu oma.

Foto: ILMAR KIKAS

Veel oli säilinud aastasadu vana liivatee. Kihnus, juuli 2009. Fotol taamal vasakult väimees Meelis, tütretütar Miia Lisanna, poeg Kristjan ja mina kõige ees.

Foto: SALME KIKAS-TOOM

Ajad muutuvad ja meie koos sellega. Ei oleks iial uskunud, et nii rikka elustiiliga Kihnu saarest oli saanud vaene ja üsnagi

inimtühi koht, kui suvist turistidevoolu mitte arvestada.

Ilmar Kikas, Adoni

Uus maaelu ja -majanduse poliitika

I osa

Eesti maaelu areng on teinud pikka aega vähikäiku. Endiselt jätkub maainimeste väljavool põliskodudest, mis kasutuna maha jäävad ja tasapisi varemets muutuvad. Noored lahkuvad linnadesse ja sealt edasi välismaale, vanad viiakse surnuaiale. Külad ja väikelinnad hääbuvad ja surevad tasapisi välja. Olukorra teeb veelgi hullemaks käimasolev omavalitsuste reform ja maavalitsuste kadu. Ettevõtetud toetussüsteemide peenhäälestamise ja Euroopa Liidu reeglite järgsed saneerimise katsed pole olukorda maaelus põhimõtteliselt parandanud. Praeguseks on meie maapiirkonnad ja külad kaotanud 300-400 tuhat inimest, kes on ümber asunud linnadesse (peamiselt Tallinnasse) ja välismaale ning kes ei mõtlegi niipea tagasi tulla. Sisuliselt pole maaelu arengule kaasa aidanud ka kõikvõimalikud reformid, valdade liitmine, maakondade ära kaotamine ning maksude optimeerimine, mis halvendavad maarahva olukorda jätkuvalt. Pigem on omavalitsuste reform (liitmine) aastaid toiminud väärmaaelupoliitika tagajärg. Järgnevale toetudes väidan, et Eesti maaelu vajab peenhäälestamise asemel radikaalset reformi alates omandisuhetest ja lõpetades uue majandus- ja maareformiga.

Oli aasta 1993, kui ma käisin esimest korda Põhja-Itaalias, mis on põllumajanduspiirkond ja kus peetakse viinamarjakasvatuse kõrval ka oluliselt piimakarja. Itaalias oli sel ajal juhtunud üks minu jaoks esmapilgul arusaamatu lugu. Minu jaoks arusaamatu seepärast, et meil tol ajal mingeid probleeme piima ületootmisega polnud. Pigem vastupidi – piimast ja lihast oli pidevalt puudus. Me ei olnud harjunud olukorraga, kus tootmismahutus oli vaja piirata. Euroopa Liidus, sh ka Itaalias oli kehtestatud aga toorpiima tootmisele ülempiir ehk tootmiskvoot. Piima tootmiskvoodist mittekiinnipidamise tõttu (lubatud tootmismahutu ületati umbes 1 miljoni tonni võrra, mis võrdus enam-vähem Eesti tootmisele piima kogutoodanguga) rakendati Euroopa Ühenduse poolt Itaaliale koheselt väga suur trahv. Mõtlesin, mis juhtub siis, kui tootmiskvoodid ära kaotatakse? Oli ju selge, et sel juhul käivitub massiline piima import ka Eestisse ning selle takistuseks oleksid ainult ELi riikides olevad kõrgemad hinnad. Mis saab aga siis, kui hinnad võrdustuvad? Sain aru, et siis algavat ohjeldamatut importi Eestisse takistavad ainud imporditollid. Neid aga Eesti valitsused (Mart Laar, Tiit Vähi) keeldusid jäärpäiselt rakendamast. Sealt sai alguse ka Eesti maamajanduse allutamine väliskapitalile.

Euroopa surve Eestile

Itaalias ja teistes vanades Euroopa Liidu liikmesriikides käies pani seal nähtu-kuuldu sügavalt järele mõtlema. Miks ikka

asjad kapitalimaailmas niimoodi käivad. Ja miks tootjaid-talunikke ja nende ühistuid vabaturu tingimustes trahvitakse? Kui keegi toodab rohkem kui müüa suudab, siis jääb ju osa toodangust lihtsalt müümata! Kahju kannatab tootja ja kõik! Asja lähemalt uurides selgus, et Euroopa Ühenduses on väga ranged reeglid ja mingit vabaturumajandust, nagu meie tol ajal kapitalismi ette kujutasime, pole tegelikult olemas. Mõtteainet pakkus ka tõsiasi, mis juhtub siis, kui Eestis ja Euroopa Liidus kehtivad ühed ja samad reeglid? Mida rohkem ma CAP (Common Agriculture Politics) peale mõtlesin, seda süngemaks minu ettekujutus Euroopa Liiduga liitumisjärgselt Eesti maaelust muutus. Asi läks isegi niikaugele, et kui me pidime Euroopa Liiduga liitumise referendumil hääletamas käima, hääletasin ma täie teadmisega juba liitumise vastu. Mis sest, et Euroopa Liidus olles lubati meie talunikke-tootjaid ja maaelu arengut võrdset vanade liikmesriikidega toetada. Ma nägin juba toona väga selgesti, mis juhtub Eesti põllumajandusega, sh maaeluga tervikuna kui me Euroopa Liiduga liitume ja meid erinevalt koheldakse. Eteruttavalt olgu öeldud, et kõik mu toonased hirmud on tänaseks kuhjaga täide läinud ja seda näen maal elades iga päev. Eriti markantseks muutus olukord 2016. a suvel, kui likvideeriti sigalate kaupa sigu ja palju lehma viidi tapamajja.

Mäletan, et kirjutasin ohtudest toonasele põllumajandusministrile Andres Varikule ja palusin liitumislepingusse panna Eesti põllumajandust ja maaelu kaitsvad paragrahvid. Kahjuks ei suutnud Andres Varik Tiit Vähi valitsuses olles kehtestada ei kaitsetolle ega tagada meie põllumajandustootjatele ka vajalikku riiklikku kaitset. Kapitalismi ihalus toonases Vähi valitsuses oli ikka väga suur. Ühistegevust torpedeeriti peaministri poolt lausa avalikult. Keskmiku-taluniku vajadusi ei peetud üldse oluliseks. Toetati ainult suurtootmist ehk mõisasid.

Ma arvan teadvat, miks seda tehti. Iga vana liikmesriik hoolitses eeskätt enda maaelu ja peretalude heaolu eest. Minu hinnangul pidi sellele järgnema Eesti põllumajandustootmise hääbumine ja külade väljasuremine. See on meie maaelu katastroof! Samas olen arvamisel, et protsessi on võimalik ka tagasi pöörata. Kuid selleks on vaja riigis põhimõttelisi muudatusi. Enne, kui aruteluga edasi läheme, tuletan põgusalt meelde Euroopa Liidus rakendatud Ühise Põllumajanduspoliitika tekke ajalugu.

Teatavasti oli pärast II maailmasõda Euroopas suur puudus toidust. Toidutootmise stimuleerimiseks ja linnarahvale soodsate hindadega toidu tagamiseks hakati Euroopa Ühenduses maksma põllumajandustootjatele (taludele) toetusi. Sisuliselt oli eesmärgiks mitte tootjate

toetamine vaid toidu hindade alandamine selleks, et linnarahvas nälga ei jääks. Toetused taludele stimuleerisid toidutootjaid tootmist suurendama. See eesmärk küll täideti, kuid toetused viisid ületootmisele, mida tuli omakorda ohjeldama hakata. Kuna talud ei soovinud toetustest loobuda ja linnaelanikud toitu kallimalt osta, ei saadud ka toetustest loobuda. Nii on see kestnud siiani.

Samal ajal on olukord Euroopa toiduturul ja ka maaelus kardinaalselt muutunud. Põhimõttelised muudatused seisnevad selles, et praegu me ei vaja enam toidutootmise maksu-mis-maksab suurendamist. "Põllumeestele" makstakse praegu kõikvõimalikke toetusi. Näiteks pindalatoetused stimuleerivad maade haaramist ehk kokkuostu, mille toel kasvavad suurfarmid ja ostetakse üles väike- talude maad. Seega toimivad need risti vastupidiselt peretalude vajadustega. Teiseks stimuleeritakse toetustega põllumajanduslikku tootmist, mis pole samuti ületootmise tingimustes üldse vajalik. Nende arvel püüavad suurtootjad (mõisnikud) oma kasumeid suurendada. Seega ei ole ka nendel toetustel mingit mõju Eestisuguse rahvusriigi arengule. Praktiliselt kõikide põllumajandustoetuste eesmärgiks on tootmismahutude suurendamine. Eesti rahvuse arendamiseks pole neil miskit pistmist. Praegu, uueks eurotoetuste perioodi ettevalmistamisel, on viimane aeg muuta nn eurotoetuste suunitlust.

Seega oleks otstarbekas muuta toetuste eesmärki. Ülemääraste linnastumise vältimiseks ja maaelu arendamiseks tuleks säilitada maal peretalud ja asustatus. Seega toetuste eesmärk tuleks ümber seada. Eesti oludes on selleks maaelu areng - peretalud ja pereettevõtteid ning nende omandis olevaid ühistuid! Seega toidutootmise maksimeerimise asemel tuleks toetada eestlust arendavaid meetmeid ehk peretalude arengut ja rahvastiku juurdekasvu nendes.

Sellal, kui meie tootjad unistasid ELi turgudele pääsemisest, meid sinna lihtsalt ei lastud. Miks? Küsimus oli selles, et uued liikmesriigid, sh Eesti, oleksid olnud suutelised Euroopa turud põllumajandussaadustega üle ujutama ja sisuliselt pankrotti viima ELi vanade liikmesriikide peretalud ja ühistud. Seda EL poliitikut ei saanud ju lubada! See oleks olnud nende poliitilise karjääri lõpp. Seega oli vaja teha veel eeltööd ehk meie tootjaid enne liitumist veel vähem konkurentsivõimelisteks muuta, st tõsta tootmise omahinda. Näiteks sundida meid ostma Euroopa Liidust kalleid masinaid, traktoreid, kombaine, lüpsimasinaid jne. Selleks kehtestati kindel toetuste jagamise kord (Sapard, Pria), et ELi toetused olid abikõlblikud põhiliselt ainult Euroopa Liidu liikmesriikide masinatööstustes toodetavale tehnikale. Seevastu kvaliteetset kuid

odavat Vene, Valgevene, Ukraina tehnika ostu reeglina ei toetatud. Vana Euroopa Liit kaitses kiivalt eeskätt OMA talunikke-tootjaid, mingist võrdsest kohtlemisest ei saanud isegi juttu teha. See, et Euroopa Liidus on kõik tootjad (nii vanad kui ka uued tulijad!) võrdselt koheldud, oli ja on siiani sisuliselt rumalatele mõeldud udujutt.

Euroopa Liiduga liitumise järel kehtestati ka meie tootjatele osaliselt toetus. Need olid ja on ka praegu sihilikult tunduvalt väiksemad kui vanades liikmesriikides. Eks ikka selleks, et luua eelised vanadele liikmesriikidele ja hoida ära näiteks Prantsuse talunike mass-streike ja teede-tunnelite ummistamist. Uutele liikmesriikidele lubati ainult piiratud ulatuses omalt poolt toetusi juurde maksta. Asjaolu, et Eesti ei rakendanud kuni 2017. aastani isegi Euroopa Liidu poolt lubatud mahus otsetoetusi, on meie parempoolsete valitsuste karuteene Eesti põllumajandustootjate vastu. See omakorda vähendas meie tootjate võimekust suurendada tootmismahhte. See aga oligi ju Euroopa Liidu vanade liikmesriikide eesmärk! Nii lihtne see ongi!

Mis saab suurfarmidest?

Omaette probleemiks võivad tulevikus kujuneda meie suurfarmid. Ühelt poolt vähendavad suurfarmid tööjõu vajadust ja võimaldavad kasvatada tootmismah-tusid. See oleks nende plusspool. Kuid teiselt poolt suurendavad moodsa tehnoloogiaga varustatud ja kallid suurfarmid toodangu omahinda, mis teevad meie suurtootjad jälle vähem konkurentsivõimelisteks. Samal ajal on suurfarmidele ka teistel põhjustel väga palju vastaseid. Eriti jõuliselt protesteerivad nende vastu keskkonna- ja loomakaitsjad.

Arvan, et meie suurfarme tuleks vaadata hoopis teise nurga alt. Leian, et rajatud suurfarmid kujutavad endast hoopiski viitsütitikuga pommi Eesti rahva elujõule ja rahvuse säilimisele. Need mõisataolised ettevõtted vajavad väga palju odavat tööjõudu, kuid kahjuks on seda raske juba praegu leida. Kas rahvas on juba aru saanud, et “uusmõisad” ikestavad suure osa Eesti rahvast ja sisuliselt muudavad nad pärisorjadeks? Eesti rahvas mäletab veel kuldaega aastatel 1935–1940, kui rajati tuhandeid uusi talusid (KODUSID), tehti roplast tööd, kuid sellega kaasnes ka armastus kodumaa vastu. Tänapäeval aga piiravad “mõisad” tugevasti kaasaegsete peretalude arengut ja eesti rahva taastootmist. Vastuolud suurtootjate ja peretalude vahel MAA pärast süvenevad. Moodsatel mõisadel on juba praegu väga suur vajadus maa ja odava tööjõu järele. Paistab, et see on üle-maailmne protsess, mis tuleb igas riigis peatada. Viimasel ajal vallandunud maade haaramise (land grabbing) protsess on jõudnud juba ka Eestisse. Väliskapitalil ja fondidel polevat raha kuhugi investeerida!

Milleks meile mõisad?

Rooma paavst Innocentius III kuulutas 13. sajandi lõpul Eesti alad neitsi Maarjale ehk Maarjamaaks ja alustas ristirüüt-lite ja Saksa aadlike toel Eesti ja Liivimaa vallutamist. Eesmärgiks nn paganliku “maarahva” valitsemine ja Saksa mõisnike kasuks tööle rakendamine. Praktiliselt kõik tööd mõisates tehti 700 aasta vältel Eesti maarahva tööjõuga – mitte ainult põllutööd ja karjakasvatust vaid maarahva jõuga ehitati üles ka mõisahooned ja kõik muu. See oligi üks maarjamaa vallutamise eesmärk! Kahjuks ei ole sakslaste unistused ka praegu kuhugi kadunud. Toon mõned näited. Tuletame meelde Vabadussõjas lahinguid Rauddiviisi vastu, kui sakslaste sooviks oli taas oma mõisate tagasisaamine ja Eesti maarahva ikestamine. Kui Hitler alustas sõjakäiku NSV Liidu vastu, siis Eesti aladele pidid uuesti naasma mõisnikud ning Saksamaa võim ning neile tuli tagastada kõik Eesti Wabariigi ajal riigistatud mõisad ning talurahvas neile allutada. Sel ajal, kui olin Eestimaa Talupidajate Keskliidu peadirektor, ilmus ühel ajal minu vastuvõtule üks saksa mõisnike järeltulija ja tegi ettepaneku Eesti verisulis talunike toetamiseks. Kummaline oli see, et ta pakkus soodsatel tingimustel laenu, kuid laenu tagatiseks pidid laenusajad andma oma maa. Tema toetusel rajatavate õunaaedade saak tuli turustada ainult tema vahendusel. Polnud raske ennustada, mis juhtunuks, kui talude poolt toodetud õunasaak oleks ikaldunud või talu muudel põhjustel pankrotti läinud? (kokkuostuhinnad pidi tema kehtestama!). Kuna laenude katteks oli talunike maa, siis oleks sakslane suhteliselt lihtsalt maa omanikuks saanud. Kuna tehingud tuli teha tema vanavanematele kuulunud mõisate maalend asuvate taludega, siis polnud raske ette näha tulevikku – mõisasüsteemi taastamist. Loomulikult keeldusin sellise avantüüri kaasa mine-mast. Mõni aeg hiljem tegi endiste mõisasüdame erastamisest juttu üks sakslasest Erastamisagentuuri nõunik. Seejärel tuli ettepanekuga mõisade erastamiseks endistele omanikele välja ka toonane Isamaa ning president Lennart Meri, kes kutsus ellu ka Maarjamaa Risti ordeni. Kui seletasin, et põllumajandusministri haldusalas olevad mõisad on kõik juba enne teist Maailmasõda Eesti Wabariigi poolt sakslastele kompenseeritud, surve mõisasüdame erastamiseks vaibus. Siinkohal ma näen teatavat kaudset ohtu ka praegustele taludele. (Land grabbing protsess on Eestis juba käivitunud!).

Kuna eestlane ei soovi teise eestlase juures pärisorjaks olla, tekib suurtootjatel tööjõu probleemi lahendamiseks vajadus Eestisse tuua hulgaliselt odavat välistööjõudu Aasiast ja teistest riikidest, mida on juba ka tehtud. Need protsessid on aga otseses vastuolus mitte ainult Eesti Wabariigi Põhiseadusega vaid ka Eesti riigi säilimisega pikemas perspektiivis! Miks Ri-

gikogu neid protsesse ei peata? Kas meie kõige kõrgem valitud kogu seda protsessi tõesti ei tunneta? Tundub, et käivitunud on “vene ajast” veelgi suurem rahvast hävitav protsess. Võimalik, et nii suurtöös-turid kui ka põllumajanduslike “mõisate” omanikud algatavad varsti Põhiseaduse muutmise, mis looks maakapitalistidele eeliseid odava välistööjõu sissetoomiseks ja veelgi legaalsemaid võimalusi maade haaramiseks ning väiketootjatelt (peretaludelt) ülesostmiseks. Samal ajal otsivad ettevõtlikud eestlased jätkuvalt tööd välismaalt. Tuleb välja, et midagi on Eesti riigis väga mäda! Vaatame veel mõnda käimasolevat protsessi lähemalt.

Puukfirmad Eesti turul

Puukfirma all mõtleme välismaist ettevõtet, mille eesmärgiks on Eesti loodusresursse ja tööjõudu ära kasutades teenida välismaisele ettevõttele kasumit ja see siis emamaa riiki (välismaale) viia. Selliste välismaiste ettevõtete lubamine ja ilmutamine Eesti põllumajandussaaduste turule on selgelt kahjulik meie maamajanduse arengule. Puukfirmad kasutavad meie tööjõudu, maad, metsa ja vett ning Eestis toodetud toorainet lihtlabaselt raha (kasumi) teenimiseks. Erinevatel hinnangutel viiakse puukfirmade kaudu Eestist välja 2–10 miljardit eurot aastas. Loomulikult vaesub selle summa võrra igal aastal ka Eesti maaelu. Seega välismaiste toiduanete impordi kõrval vaesustavad Eesti maaelu ka paljud välismaised puukfirmad. Selguse mõttes nimetame nendest mõned. Näiteks soome talunikele kuuluvad Valio piimandusettevõtted, HK Ruokatalo (Põhja-Soome lihaühistu) lihatööstusettevõtted, sh Rakvere Farmid (lihakombinaat, sigalad ja suur seavabrik Viljandimaal), Atria lihatööstus Valgas, linnutooteid tootev endine Tallegg Saha Lool ja Tabasalus, Taani talunikele kuuluv väetiste ja teravilja turundav ettevõtte Baltic Agro, põllumajandusmasinaid turustav ettevõtte Konekesko, Prisma kaupluste kett jne, jne). Need on ainult mõned näited. Sageli on nende ettevõtete omanikuks välismaised põllumajandustootjad-talunikud ja nende ühistud. Kui Euroopa Liit ja Eesti sellist tegevust jätkuvalt toetab, siis kas see on ikka Eesti talupere suhtes aus ja eetiline?

Olen seda teemat korduvalt käsitlenud ja selgitanud, et puukfirmade vastu saab turukonkurentsist ainult meie tootjate ühistevõitu ja turgude reguleerimine (tollid). Tundub, et viimasel ajal on sellest juba ka aru saadud. Ühistevõit võiks viia ka rahvusvahelisele tasandile (nn. Euroopa Ühistud). Olemuselt on välismaistele tootjatele kuuluvad puukfirmad ebaeetilised ja põhimõtteliselt seega kuritegelikud Eesti rahva ja riigi vastu. Kasutades ära meie põllumajandustootjate suhtelist vaesust ja ka väheseid ärioskusi, on imbutud Eestisse.

Järg 16. lk

Uus maaelu ja -majanduse poliitika

15. lk järg

Meie looduslikke resursse hõivates ja kasutades teenitakse välismaalastele kasumeid. Paradoksaalsel kombel toetab Eesti valitsus neid nii rahaliselt (Pria toetused) kui ka moraalselt (jagab au- rahasid ja tunnustusi!). Selline tegevus ei toeta mitte kuidagi eesti põlisrahvast! Leian, et need inimesed (ametkonnad), kes puukfirmade tegevust Eestis toetavad, tegutsevad sisuliselt Põhiseaduse sisu ja

mõtte vastaselt. On korduvalt tõestatud, et äärmuseni viidud vabakaubandus on Eesti maaelule äärmiselt kahjulik. Ja seda igas mõttes. Tuleb sekkuda!

Kahjuks on poliitikud selle teema sisu ja olemuse mõistmiseni jõudnud alles viimastel aastatel. 1930-tel aastatel asutati Eestis president Konstantin Pätsi seadus- tega terve rida ühistulisi ekspordior- ganisatsioone (näit. Eesti Võiekспорт, Eesti Lihaeksport, Eesti Munaeksport, ühispan- gad, ühiskindlustus, ühiskasutus jt, mis koondati Ühistegevuskaja võimkonda). Kiiresti kasvasid Eesti talupidajate tulud, Eesti külad sisuliselt renoveeriti, riigi toel

ehitati terve rida asundustalusid, olemas- olevad renoveeriti, küladesse rajati valit- suse ja talurahva initsiatiivil ridamisi koo- le, seltsi- ja kuluurimaju jne. See periood (1935–1940) oli Eesti küla renessansi, uuestisünni aeg. Ka praegu oleks viimane aeg riiklikul tasemel alustada Eesti küla- elu taaselustamisega. See peab algama põhimõtteliselt uute ja strateegiliste po- liitiliste otsuste vastuvõtmisega. Allpool on esitatud autoripoolsed seisukohad, millest ja kuidas võiks alustada.

Järgneb

Jaan Leetsar, Majandusteaduste doktor
Valmas, 2017

Reedel 29. septembril kell 17.00 Saarepeedi rahvamaies
tule Eakate päeva tähistama
toreda mehe kandlemees Sandriega

Kohvilaud, üllatusesineid
kõik see väikese osalustasu eest!

Info ja laudade broneerimine telefonil +372 52 34605

KOGUKONNA TOEL ÕPPIMA

VILJANDIMAA PIIRKONDLIK SEMINAR

23. septembril kella 10.00–11.30 Olustvere mõisas

See kutse on mõeldud Sulle küla eestvedaja, külaelanik, kellele meeldib õpetamine ja õppimine

Tule ja saa läbi aktiivsete tegevuste/mängude teada:

- ✓ täiskasvanud õppija nädal – mis see on ja kuidas teie küla saaks selles osaleda;
- ✓ milliseid võimalusi on oma kogukonnas läbi viia eri- nevaid õpitegevusi;
- ✓ kuidas muuta õppimine oma kogukonnas popiks;
- ✓ mis on mitteformaalne õppe ja kuidas seda rakenda- da oma kogukonnas.

Tegevused viivad läbi

- ✓ Jaanika Toome – Viljandimaa Arenduskeskus
- ✓ Krista Habakukk – Eesti Külaliikumine Kodukant
- ✓ Ene Käpp – ANDRAS, Eesti Täiskasvanute Koolitajate Assotsiatsioon

Korraldajate poolt on hommikukohvi ning pärast peale seminari on võimalus minna hoidistemesse moose maits- ma. Hoidiste mess algab kell 12.00 ja programmi näete SIIN (link vaja juurde panna)

Tule terve perega.

Lastele seminari ajal omad tegevused/ mängud.

Lisainfo ja registreerimine: Jaanika Toome,
tel. 5788 0245, jaanika.toome@viljandimaa.ee

**Seminar toimub Euroopa Sotsiaalfondi projekti
"Täiskasvanuhariduse edendamine ja õppimisvõimaluste
avardamine" raames ning on osalejatele tasuta**

Taastan ja poleerin sõidukite tulesid!

- ✓ Paraneb nähtavus pimedas
- ✓ Suureneb sõiduohutus
- ✓ Säilib sõiduki turuväärtus

tel 525 3946

Sõiduki klaasitäkete parandus!

Ära oota kuni täke läheb mõraks!

Täidame klaasitäkke vaiguga.

Soodsaim Viljandimaa!

tel 525 3946

Kallis taara, kas Lembituga
ihishauda Sa langesid mestis
muiste madisepäeva madinas
ristirüütlite vastu mis kestis...

Jüri Tamfik "Kallis Taara"

Madisepäeval, 21. septembril möödub
800 aastat Sakala maleva lahingust,
kus hukkus Leholo Lembitu...

Kutse

Kutsume teid madisepäeval, 21.septembril, kell 17.00 Vanamõisa
külas Tammemäe hiies koos meenutama. Esinevad ajaloolased.
Kaasa võtta suupisteid ja selga panna soojad riided ning
niiskuskindlad jalanõud.

Olga Sööt Tel.58853117

Viljandi ootab väikseid ja suuri teatrisõpru festivalile!

Juba viiendat aastat järjest leiab aset meeleolukas teatrifesti- val "Teater noorele vaatajale 2017", mis on ennekõike suuna- tud lastele ja noortele. Selle aasta festival toimub 16.–18 oktoober Viljandimaal, Viljandis – Viljandi Pärimusmuusika Aidas, Sakala Kes- kuses, Ugala Teatris ning Tartu Üli- kooli Viljandi Kultuuriakadeemias.

Kolmeks päevaks kogunevad üle Eesti kokku üheksa mainekat Eesti teatrit, et pakkuda lastele ning noortele uusi ja huvitavaid teatrielamusi. Eesti teatritest asut- vad enda lavastustega üles – Must Kast, Karlova Teater, Kuressaare Linnateater, VAT Teater, Piip ja Tuut, Miksteater, Teater Tuuleveski, Len- dav Lehm ning Ugala Teater.

Lisaks erinevatele etendustele, toimuvad festivali raames ka töö- toad ning diskussioonid haridus- ja kultuuritöötajatele. Töötubades saab õppida oma ala meistritelt visuaalkunsti, tantsu ning lavavõit- lust. Diskussioonide teemad kesk- enduvad sellel aastal regionaalse- tele küsimustele nagu "Millised on maakonna ning valdade ressursid ja võimalused laste teatrisse too- miseks?" ja "Kas regionaalpoliitika muutumine mõjutab ka laste teat- rikasvatust ning kohalike teatrifes- tivalide korraldamist?"

Festivali projektijuht Marii Rein loodab Viljandis koos näha palju erinevas vanuses teatrisõpru. "Loo- dan, et "Teater noorele vaatajale" tekitab noorte ja teatri vahel tuge- vat sõprussuhet ning annab festiva- liküllastajale vahetut ja kvaliteetset elamust," on projektijuhi selle aas- taseks suursooviks.

Festivalile on oodatud kõik eri- nevas vanuses väiksemad ja suure- mad teatrisõbrad ning haridus- ja kultuuritöötajad, kes soovivad osa saada põnevast teatrimaailmast ning nautida erinevaid meelikõit- vaid etendusi.

Lisainformatsiooni festivali prog- rammi ning piletite kohta leiab meie kodulehelt – www.assitej.ee

Facebooki lehelt – www.facebook.com/assitejeestikeskus/

Lisainfo: Marii Rein, tel: +372 5692 9246 ja mariirein@gmail.com

Helina Teppan

"Teater noorele vaatajale 2017" turundus- ja pressijuht

VIIRATSI RAHVAMAJAS

Reedel, 20. oktoobril 2017 kell 12

KOHTUMINE

juudi päritolu Eesti parasitoloog, etoloog ja zoosemiootik
Aleksei Turovskiga

KONTSERT

Üles astuvad hõimupäevadeks külla saabunud soome-ugri rahvaste folkloorikollektiivid

KOHVILAUD ja SUUPISTED

Pääse 3€ tasuda Viiratsi rahvamajja tööpäevadel kuni 16.okt.

Head tantsuhuvilised!

Olete oodatud Paistu rahvamaja

HOOAJA AVAPEOL

laupäeval, 21. oktoobril 21.00

Tantsuks mängib ja õhtut juhib

ANDREAS RAHUVARM – bänd SeeMees

Kohv laual

Pääsmed eelmüügis 8 €, samal õhtul 10 €

Info tel 53023135

Tule julgesti, oled oodatud!!!!!!!

Kukeseene- kartuli ahjuroog

Töörained 4-le:

1,0 kg värsket kartult
500 g kukeseeni
200 g sibulat
200 g kirsstomateid
10 g küüslauku (4 küünt)
50 g õli
20 g võid
peotäis lehtpeterselli
soola, jahavatud pipart, rosmariini

Valmistamine

Pane ahi 180 kraadi juurde sooja. Pese kartulid ning seejärel lõika pooleks. Koori ja pese küüslauk. Sega kausis kartulid, hakitud küüslauk ja õli, maitsesta soola, pipra ja rosmariiniga. Tõsta kartulid küpsetuspaberiga kaetud ahjuplaadile ning küpseta 180 kraadi juures 20 minutit. Samal ajal puhasta seened samblast ja turbast ning lõika suuremad seened pooleks. Koori ja pese sibul ning lõika sektoriteks. Sulata pannil võid ning prae sibul kergelt läbi, seejärel lisa juurde seened. Prae veel paar minutit ning maitsesta soolaga. Lisa seened, sibul ja pestud tomatid kartulite juurde ning küpseta veel 5-7 minutit. Serveerimisel raputa üle hakitud peterselliga. Head isu!

Ariaane Truu

Koduoru kohviku perenaine

Nb! Tagasiside retsepti kohta ariaane@mail.ee

60+ FESTIVAL

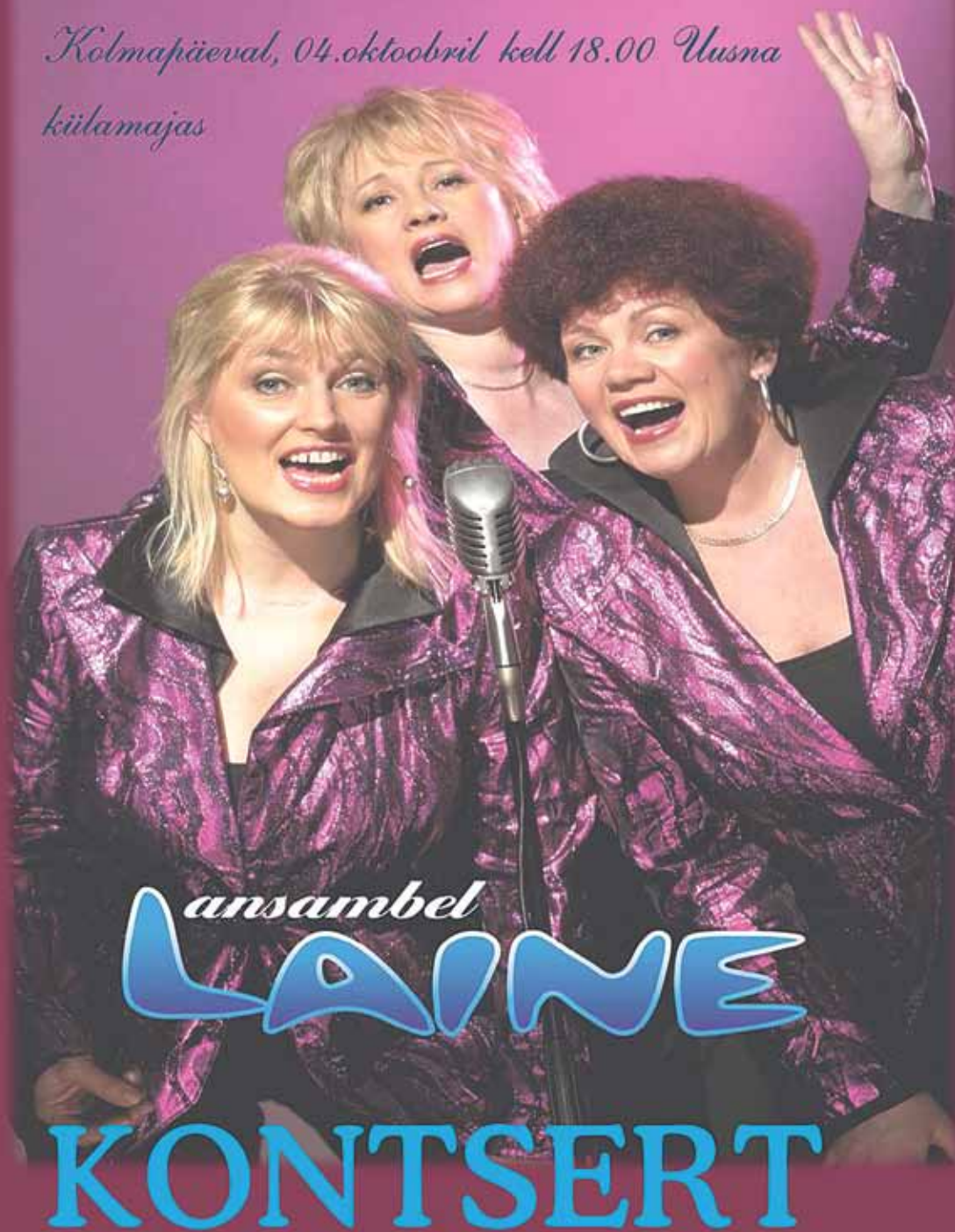
4. ja 5. oktoobril 2017 toimub Tallinnas, Salme Kultuurikeskuses eakate festivali teemal "Jagades teadmisi ühendame põlvkondi".

Vanemaealiste kokkusaamisega tähistatakse rahvusvahelist eakate päeva, saame nautida taidlejate esinemisi, tutvuda eakatele pakutavate teenustega ja toodetega, kuulata üldharivaid loenguid ning kohtuda

tegusate kaaslastega. Eriprogrammi peaesinejaks on ansambel "Kukerpillid" koos Juss Haasmaga. (tasuline 2 € – meil on piletid reserveeritud)

Viljandi vald korraldab ühissõidu festivalile 4. oktoobril, väljasõit Viljandi bussijaamast kell 7.45. Info ja registreerimine ürituse organisatori Urve Kimmeli juures Viiratsi Päevakeskuses või telefonil 5661 8546.

*Kolmapäeval, 04.oktoobril kell 18.00 Uusna
külamajas*

ansambel LAINE KONTSERT

Piletid hinnaga 3.-eurot saadaval külamajas

Info tel. 53838868 või 4320280

Teatrisõbrad Holstre koolist Estonia teatri ees

Enne teatrisse, siis kooli!

Holstre kooli teatrisõbrad alustasid kooliaastat juba augustikuu viimasel pühapäeval, külastades Rahvusooper Estonias J. Bock'i ja J. Stein'i menumuusikali "Viuldaja katusel".

Teatrisse minnes ei arvanud ma sellest etendusest kuigi palju. Nimi "Viuldaja katusel" ei olnud kuigi kutsuv, see tundus

väga lapselik. Kui olin vaadanud ära pool esimesest vaatusest, ei tahtnud enam vaatamist lõpetada. Siiani parim etendus mida ma vaadanud olin. Super näitlejad ja super etendus. Oleksin suurima heameelega veel mitu korda algusest lõpuni muusikali kuulnud ja vaadanud. Väga põnev!

Kätlin Reidla, 9. klassi õpilane

Suurepärase võimaluse meie lastele andsid Rahvusooper Estonia osalus projektis "Aitan lapsi" ja rahvakultuurikeskus transpordikulude katmiseks. Mõnusa etenduse piletit lunastas õpilane 2 euro eest.

Irma Tooming,
õpetaja

Helmut Mõtsnik 90

Holstre Kooli pikaagegse direktori auks korraldasid vilistlased ja koolitöötajad augustis Helmut Mõtsniku 90. sünnipäeva tähistamise. Helmut Mõtsnik istutas kunagi kooli juurde tamme, mis nüüd sünnipäeval sai sildiga tähistatud. Viljandi Vallavalitsus andis üle Helmut Mõtsnikule tänukirja südamega tehtud töö eest Holstres ja õnnitlused sünnipäevaks.

Helmut Mõtsnik

Sündinud 10. juulil 1927 Saarde kihelkonnas Pati vallas.

Õppinud vaheaegadega aastatel 1946–1958 Tartu ülikooli õigusteaduskonnas ja 1948–1994 usuteaduse instituudis.

Teeninud Suure-Jaani ja Kõpu kogudust 1990–1997.

Olnud Raudna kooli õpetaja 1954–1961 ning Holstre kooli õpetaja ja direktor 1961–1987.

Endine koolidirektor 26. augustil 2017 enda istutatud tamme juures. Fotol vasakult poeg Ilmar (1960), abikaasa Leeva ja Helmut.

Osalesime suvel XII noorte tantsupeol Mina jään

Paistu kooli lapsed õpivad rahvatantsu ja nende juhendaja on õpetaja Kristi Pajuste. Sel suvel jõudis meie koolist tantsupeole koguni kolm rühma. Kõik meie väikese maakooli õpilased on omamoodi andekad ja tublid. Püüdlikke tantsulapsi ühest koolist terve tantsurühma jaoks aga kokku ei saa. Kuna õpetaja Kristi Pajuste õpetab rahvatantsu ka Holstre ja Heimtali koolides, siis tantsisid nooremas ja keskmises rühmas koos Paistu lastega Holstre kooli lapsed ning vanemas rühmas Heimtali kooli õpilased.

Pidupäevi tantsupeol oli kolm. Neile eelnesid aga pikad ja rasked aga ka lõbusad proovipäevad. Ilmad olid jahedad ja vihmased. Ööbisime Tallinna Kesklinna Kooli klassiruumides täispuhutud madratsitel. Raskustest hoolimata olid kõik tantsulapsed rõõmsatujulised. Laupäeval jäi lõunane etendus halva ilma tõttu ära ja noorematel lastel avanes võimalus hoopis kinno minna. Tallinna linna vaatamisväärsusi vaadata enam ei jaksanud.

Tagasiteel peatusime Kükital. Kohe meie bussi kõrval peatus buss Tartust veidi vanemate tantsijatega, kes tegid traditsioonilise tantsupeolt-tagasituleku-pausi koos traditsioonilise tantsimisega. Bussist väljudes võeti kaasa plaadimängija, pandi muusika mängima ja kõige lemmikumad tantsupeo tantsud tulid taas esitusele. Ka osa meie rahvatantsijatest ühines nendega rõõmsas ühistantsimises. Kuigi selja taga oli kuus päeva kodust eemalolekut, vihma ja pikki treeningpäevi, jagus lastel ikka veel tahtmist lustimiseks.

Tantsupidu tugines muistendile Koidust ja Hämarikust. See on lugu igikestvate väärtuste põlvest-põlve edasikandmisest ja vastutusest selle hoidmisel. Laulu-tantsupeo traditsiooni kandjateks on iga järgmine põlvkond, kes võtab hoida ja säilitada sidet varem looduga ning kanda edasi väärtusi, mille loonud põlvkonnad enne neid. Sümbolne töötlus "Mina jään" on justkui allkiri, mis seob meid me juurtega, ükskõik kuhu elutee meid maailmas ka viib. See on vaimne ja väärtuspõhine side Eestiga, mis sügaval südamesopis meid ikka siia tagasi kisub.

Nii sirguvad tõelised rahvakultuuri kandjad. Loodame neid tantsimas näha ka järgnevatel tantsupidudel.

Koidu Vaks,

Paistu Kooli õpetaja ja mudilasrühma saatja tantsupeol

Mudilasterühm, taga seisavad vasakult saatjad Janika Lillevälja, tantsuõpetaja Kristi Pajuste ja Koidu Vaks

Keskmise vanuserühma tantsijad tantsu- ja laulupeo rongkäigus

Paistu mudilased rongkäigus Laululava poole sammumas

Uusna külamaja ringide tegevus 2017/2018. a

Esmaspäeval, 25. septembril kell 18.30 alustab hooaega Seltsielu klubi, kus teeme käsitööd, korraldame väljasõite, arutleme aktuaalsetel teemadel. Nagu tavaks saanud, võtame esimene kord kaasa huvitavaid omavalmistatud hoidiseid ja retsepte, mida teineteisega jagada. Ootame meiega ühinema ka uusi liikmeid!

Esmaspäeviti, alates 25. septembrist kell 18.30 kõhutanstutrenn algajatele, juhendab Dagmar Riit

Esmaspäeviti, alates 25. septembrist kell 19.30 kõhutanstutrenn edasijõudnutele, juhendab Dagmar Riit

Teisipäeviti, alates 03. oktoobrist kell 17.00 ootame endiseid ja uusi kokandushuvilisi liikmeid alates 8. eluaastast laste kokandusringi, juhendab Ulve

Teisipäeviti, alates 10. oktoobrist kell 19.00 liikumistund Dagmariga

Teisipäeviti, alates 03. oktoobrist kell 19.30 ootab lauluansambel Säraskilad koos juhendaja Teele Tali'ga kõiki endiseid ja uusi lauluhuvilisi laulma. Väga oodatud on ka meeshääled!

Kolmapäeviti, alates 11. oktoobrist kell 14.00 võimlemine, juhendab Ulve

Kolmapäeviti kell 19.30 kõhutans-

tutrenn edasijõudnutele, juhendab Dagmar Riit

Neljapäeviti, alates 05. oktoobrist kell 17.00 ootame igas vanuses lapsi lasteringi, et koos laulda, näidelda, meisterdada ja mängida. Juhendajateks on Merli ja Ulve

Neljapäeviti, alates 05. oktoobrist kell 19.00 alustab naisrahvatantsurühm Rõõmusõõr viiendat hooaega. Juhendaja Laura Mander

PS. Võta kaasa vahetusjalanõud

Uus hooaeg Saarepeedi rahvamajas!

Mälestused suvest on jäänud seljataha ja hooaeg rahvamajas võib alata. August on selline kuu, kus rahvamaja juhataja teeb kokkuvõtteid ja aruandeid. Mis-kus kõik käidud ja kuhu kulutatud.

Tegelikult on uus hooaeg juba alanud 22. augustil tasakaalustatud toitumise klubis. Juba teevad proovi bändimehed ja saalihoki poisid on trennis, tantsunaised proovis ning jooga alustamas. Eakate klubi koguneb 13. septembril kell 11.00.

Uutele huvilistele teadmiseks, et kõik kevadel toimivad tegevused jätkuvad samas vaimus. Lihtsalt jälgige reklaami!

Teadmiseks oma kogukonna rahvale – mõtleme koos mida kinkida Eesti Vabariik 100 sünnipäevaks? Me teeme selle kingituse ju endale, samas mõeldes Eesti riigi peale. Koolijahi ja huvijuhiga seda teemat arutades tekkis ka üks mõte. Aga ootame uusi ja huvitavaid ettepanekuid algatusi, mida me saame ise kodukoha jaoks paremaks teha!

Esimene sündmus rahvamajas on 29. septembril kell 17.00 eakate päeva tähistamine. Rahvamaja hooaja avapidu toimub 6. oktoobril kell 20.30 ansambliga FOLKMEISTER – väga hea tantsubändi saatel. Pilet eelmüügist 7 eurot ja samal päeval ning öhtul 10 eurot, kohvilaud. Olete kõik lahkesti oodatud!

Kohtumiseni rahvamajas!

Ille Mirka

Saarepeedi rahvamaja juhataja

Viiratsi rahvamaja ringid 2017/2018

Ring	Päev	Kellaaeg	Juhendaja	Toimumise koht	Alustamise aeg
Ansambel "Kannarvik"	K	10:45–12:45	Mare Kilk	saal	04. oktoober
Laste kunstiring Koidutäht	E, K	15:00–16:00	Maire Paju	kunstiklass	02. oktoober
Laulu- ja mänguring lastele	E, K	16:00–17:00	Maire Paju	saal	02. oktoober
Naisteklubi	T	17:00–19:00	Maire Paju	kunstiklass	03. oktoober
Käsitööring eakatele	K	09:00–13:00	Lee Lipp	käsitööklass	04. oktoober
Käsitööring	K	18:00–20:00	Sigrid Häkkinen Tank	kunstiklass	04. oktoober
Kanneldajate ansambel	T, K	kokkuleppel	Aime Reier	kandleklass	04. oktoober
Kanneldajate individuaaltunnid	T, K	kokkuleppel	Aime Reier	kandleklass	04. oktoober
Laste individuaalsed laulutunnid	E - N	kokkuleppel	Lee Lipp	saal, pilliruum	02. oktoober
Laste näitering		kokkuleppel	Lee Lipp	saal, pilliruum	02. oktoober
Aeroobika (cardiobody & zumba mix)	E	19:30–20:30	Margit Oksa	saal	02. oktoober
Aeroobika (köht/selg/tuharad)	K	19:30–20:30	Margit Oksa	saal	04. oktoober
Naisrahvatants	T, N	19:00–21:00	Merilin Metsatsirk	saal	03. oktoober
Jooga	T	18:30–20:00	Anne Rändva	pilliruum	03. oktoober
Toiduvalmistajate klubi	N	17:00–19:00	Aime Pärna	kunstiklass	07. september
Swingbänd		kokkuleppel	Tarmo Suvisild	pilliruum	02. oktoober
Segakoor "Üits viis"	R	19:00–21:00	Marietta Mõtus - Asson	saal	06. oktoober

Ootame ringidesse uusi osalejaid!

Täiendav info tööpäevadel alates 10:00-st telefonil +372 5342 9902

**ATRAKTSIOONID
ÕUE JA TUPPA**

**SÜNNIPÄEVAPEOD
MÄNGUTOAS**

www.MULGIMADIN.ee

Heleni Tordituba OÜ

*valmistab ettetellimisel
torte, kooke, kringleid,
küpsiseid ja
käsitööna valminud
piparkoogitainast.*

*Asume Heimtalis,
lähiumbrusesse ja
Viljandisse toomine tasuta!*

[Facebook.com/HeleniTordituba](https://www.facebook.com/HeleniTordituba)

*Võta palun ühendust
5618 6709, Helen*

TEATED • TEATED • TEATED • TEATED

Üldehitus, katused, fassaadid ja viimistlustööd. 5352 9476 email: mehitus@gmail.com

Ramsi Noortetoas alustab tegevust näitering. Oodatud on nii endised kui ka uued näitlemise huvilised. Täpsem info Ester Valk tel 5354 3977.

Valma infopunkti huviringid
2017/2018

Käsitööring, kolmapäeval alates 04.10, kell 16.00-17.30

Aeroobika, teisipäeval ja neljapäeval alates 05.09, kell 19.00-20.00

Naisteklubi, esmaspäeviti kord kuus alates 18.09, kell 14.00

Raamatukogu, esmaspäeviti kaks korda kuus alates 18.09, kell 14.00

Jooga, kolmapäeval alates 04.10, kell 14.00-15.30

Võimlemine, aeg täpsustamisel

Viiratsi Päevakeskuses alustavad uued kursused tervisliku elustiili tutvustamiseks.

05. oktoobril kell 11.00 ja kell 18.00.

Tule kontrolli oma bioloogilist vanust, saad mõõta lihaste ja luukoe massi, rasva- ja veesisaldust organismis. Tehke test läbi ja saate teada, kuidas neid näitajaid parandada, tasakaalustatult toituda, kaalu kontrollida ja ennast paremini tunda.

Info: tel. Urve Kimmel – 5661 8546 ja Eve Mälgand – 5818 1866.

Puiatu rahvamajas on 30. septembril kell 17 Võhma teatri "Rassijad" esituses August Kitzbergi lustlik lugu "Neetud talu". Pilet 6 €. Vaheajal kohvik.

21. oktoobril toimub tantsuõhtu lastega peredele kella 18–21. Inimesed, kellel pole lapsi peo ajaks kuhugi jätta ja tahaksid tantsida, saavad seekord lapsed kaasa võtta. Muusikat teevad ansambel OnuPoeg ja Holstre lapsed, keda juhendab Eve All. Mitmed üllatused. Perele sissepääs 10€. Info 51972678

Lp Viljandi valla eakad!

Olete oodatud laupäeval, 30. septembril 2017 13.00

Paistu rahvamajas

EAKATE SUGISPEOLE!

Külas TOOMAS ANNI

Üllatusesineja

Soc lõuna

Osalustasu 6 eurot tasud peo päeval rahvamajas

Palun teata peole tulekust 25. septembriks tel 53023135 (Piia)

DELFI

Korstnapoiss

Kutsetunnistus 083390.
Akti väljastamine tehtud töödest.

Tel 5868 5295

KILDU RATSASEKSKUS-KÜLALISTE MAJA

pakub vastvalminud kahes hubases saalis pulmade, sünnipäevade, peielaudade jt ürituste korraldamise võimalust. Suures saalis kuni 100 ning väikeses kuni 50 kohta. Lisaks pakume laste sünnipäevade korraldamise võimalust koos eriprogrammiga – toitlustamine, kohtumine koduloomadega, vankrisõit jne. Menüü ja hinnakiri aadressil www.kildu.ee veronika@kildu.ee

Telefon 5818 9360

Õnnitleme oktoobrikuu sünnipäevalapsi!

100					
JELENA PÜTISEPP	9.10.1917	Aindu küla	EVI ÕUNAP	21.10.1947	Loodi küla
			ILMAR PURJU	22.10.1947	Ramsi alevik
92			TÕNU REIMO	24.10.1947	Pulleritsu küla
MIHHAIL TRAŠANOV	1.10.1925	Viiratsi alevik	ARVET TASANE	24.10.1947	Vardja küla
			LINDA PLIIATS	27.10.1947	Kibeküla
VILMA PÖLDUR	24.10.1926	Viiratsi alevik	URMAS TAMM	29.10.1947	Savikoti küla
90					
EDGAR SORK	2.10.1927	Pinska küla	ELVI SAAR	8.10.1952	Ramsi alevik
ELVINE KULL	22.10.1927	Välgita küla	ILLE REISSAAR	8.10.1952	Viiratsi alevik
			PAUL VAHTRA	15.10.1952	Sultsi küla
85			UNO KINK	16.10.1952	Võistre küla
LEMBIT MARTSIK	14.10.1932	Sultsi küla	ANATOLI DMITRIJEV	16.10.1952	Viiratsi alevik
JAAK SEPP	19.10.1932	Pärsti küla	HARRI RULL	20.10.1952	Rihkama küla
LAIN LOND	20.10.1932	Viiratsi alevik	MIHKEL SERVINSKI	21.10.1952	Sultsi küla
MAIMU SULLI	22.10.1932	Vasara küla	ESTA LÕO	24.10.1952	Uusna küla
PRISKILLA ULITINA	26.10.1932	Marna küla	LASSE ANTERO HALLIKAS	24.10.1952	Vanavälja küla
			LEILI LÄÄTS	28.10.1952	Tänassilma küla
80			VELLO SARV	30.10.1952	Karula küla
MATI LUHAÄÄR	2.10.1937	Pärsti küla	MAIE KALDMAA	30.10.1952	Viiratsi alevik
RIHO PULK	5.10.1937	Vana-Võidu küla			
VIIVI PRIKS	11.10.1937	Puiatu küla			
MARE ANI	11.10.1937	Viiratsi alevik	ERI PISAREV	3.10.1957	Viiratsi alevik
HILLE PATUNE	16.10.1937	Päri küla	REET SAUKS	4.10.1957	Paistu küla
HILLI VISLA	16.10.1937	Verilaske küla	HEIDI ORASMAA	16.10.1957	Päri küla
LEIDA KOIT	25.10.1937	Päri küla	ARVO ORG	17.10.1957	Ramsi alevik
HELDI SOOM	27.10.1937	Puiatu küla	TIJU KALJUVE	20.10.1957	Tänassilma küla
			HELI MALÕH	20.10.1957	Auksi küla
75			AINA OKS	21.10.1957	Holstre küla
ILMAR-JAKOB GRÜNBERG	14.10.1942	Kuudeküla	EVI HANSMTIDT	25.10.1957	Matapera küla
ARVO PERTEL	18.10.1942	Saarepeedi küla	ALBERT SÄRG	27.10.1957	Mustivere küla
RAIVO KILP	26.10.1942	Peetrimõisa küla	KRISTA KURVITS	28.10.1957	Tobraselja küla
70					
ENN SOOVIK	1.10.1947	Tänassilma küla			
VLADIMIR KOPTEV	10.10.1947	Tänassilma küla			
ELLE VARIND	11.10.1947	Viisuküla			
TIJU LÜBEK	16.10.1947	Sinialliku küla			

 Metsakeskus.ee

Ostame kasvavat metsa, põllumaad
ja metsakinnistuid hinnaga
kuni 10 000 eurot/ha.
Kinnistud võivad olla tehtud raietega
või asetseda piiranguvõondis.
Tel: 56 111 900

Õnnitleme lapse sünni puhul!

9. augustil sündis **Himmo** Tiido,
Peetrimõisa küla

16. augustil sündis **Eliise** Koemets,
Saarepeedi küla

27. augustil sündis **Kristjan** Heli,
Ramsi alevik

 MÄLESTAME

ÜLO MUTLI
9.09.1935 – 2.08.2017
Puiatu küla

HILDA SADAM
10.04.1942 – 9.08.2017
Karula küla

VIIVE ANNUK
4.07.1933 – 13.08.2017
Vanamõisa küla

MARTIN LAANET
3.04.1950 – 24.08.2017
Alustre küla

VALENTIN GRISHENKOV
18.09.1939 – 26.08.2017
Uusna küla

EINO VARBLANE
10.07.1944 – 29.08.2017
Saarepeedi küla

MAIE LEPIK
4.10.1937 – 30.08.2017
Vanavälja küla

 Koduoru kohvik

Piduroogade tellimine!

Üllata külalisi meie poolt valmistatud piduroogadega
ning naudi üritust teeninduse pärast muretsemata.

Lootuse tee 2, Heimtali, Viljandimaa. Tel 529 8919. Facebook/Koduoru-Kohvik